

Náš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo •

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 - Verlagspostamt Klagenfurt 2.

LETO XV. /-ŠTEVILKA 5

CELOVEC, DNE 31. JANUARJA 1963

Izhaja v Celovcu - Erscheinungsort Klagenfurt

CENA 2.- ŠILINGA

De Gaullova politika

V sporedu političnih dogodkov teh dni je spor med De Gaulleom in Anglijo. Kot edino možnost povezave s Skupnim evropskim trgovim je De Gaulle ponudil Angliji na nedavni tiskovni konferenci načrt, po katerem naj bi ta država ostala izven te organizacije, toda se z dolgoročno pogodbo povezala z njo ali se vključila v kakšno drugačno obliko gospodarske povezave. De Gaulle pri tem misli na veliko svobodno gospodarsko področje, ki bi obsegalo večino nekomunističnega sveta, v katerem bi tri obstoječe gospodarske skupnosti (Skupni evropski trg, Anglija s svojim Commonwealthom in Združene države Amerike z Južno Ameriko) ostale več ali manj nedotaknjene. Francija bi vodila Zahodno Evropo. Anglija bi obdržala svojo staro vlogo pomorske sile na čelu Commonwealtha in bila povezana s svojimi evropskimi sosedmi. ZDA bi vodile zahodno poloblo, torej Zapadni svet. Med temi 3 vele-gospodarskimi skupnostmi pa bi začeli polagoma zmanjševati carine, krepiti izmenjavo dobrin in vedno tesneje sodelovati na vseh področjih.

Kdo je dal De Gaulleu moč, da more tako samovoljno nastopati proti Angliji, in to neglede na svetovno mnenje, ki je tozadevno v glavnem proti njemu? Brez dvoma v prvi vrsti Francozi sami.

Preteklo jesen je bilo v Franciji namreč politično glasovanje, pri katerem je dosegel De Gaulle uspeh, kot ga ni dosegel v naših časih nobeden politik v demokratičnem svetu. Francija mu je odobrila novo ustavo, kot si jo je on sam zamislil brez vsakega kompromisa s katerikoli gibanjem in s katerikoli stranko. Francoski volilci so šli za njim in pokopali četrto republiko ter ustvarili podlago za peto republiko.

De Gaullova zmaga je bila tem pomembnejša, ker se je De Gaulle boril sam. Ni se opiral na nobeno stranko, niti na Unijo za novo republiko, ki jo javnost smatra za njegovo in bi bila tudi sama rada »De Gaullova stranka«, kar pa general odklanja. Takoj v začetku volilnega boja je postavil načelo, da podpira samo tiste kandidate, ki so za njegovo politiko, ne pa morda samo kandidate, ki jih je postavila Unija. Proti sobi je imel vse stranke bivše četrte republike, komunistično, neodvisno, radikalno, socialistično in krščanske demokrate. Generalovo stališče je omogočilo lepemu številu kandidatov, ki so jih postavile stranke, da se odločijo za De Gaullovo politiko.

Volitve 18. novembra so pokazale, kako so se opredelili volilci. Za De Gaullo so se odločili ne samo volilci unijskih kandidatov, ampak tudi volilci tistih kandidatov, ki so izven Unije zagovarjali De Gaullovo politiko. Bitko so zgubile vse štiri sredinske stranke: neodvisna, socialistična, radikalna in krščanska demokratija. Ožje volitve 25. novembra pa so dale De Gaulleu parlamentarno večino, ki je v prejšnjem parlamentu ni imel. Z njo bo lahko vladal do začetka leta 1966. Takrat poteče njegov mandat kot predsednika francoske republike. Da je »njegova stranka« dobila večino v parlamentu, je treba pripisati volilnemu sistemu, ki je dovoljeval pri ožjih volitvah vse mogoče politične kombinacije. Samo manjšina poslancev je bila izvoljena pri volitvah 18. novembra, velika večina pa 25. novembra s pomočjo strank, ki so »odstopile« svoje volilce kandidovati.

Ze je prišel De Gaulle konsolidirati uspehe svoje zmage. Tako je na tem, da reorganizira francoski senat, ki danes ne igra nobene politične vloge. Dati mu hoče večjo vlogo v francoski politiki in tudi spremeniti način, kako je treba senat izbirati. Ni dvoma, da mu bodo volilci sledili tudi pri tej reorganizaciji.

Konferenca v Bruslju se je razbila

Z veliko zamudo so se v ponedeljek tega tedna v Bruslju začela pogajanja za pristop Anglije k Evropski gospodarski skupnosti in s tem o bodočnosti Evrope. Brezodmorni osebni razgovori med različnimi delegacijami najbolj osvetlijo položaj: zagrizeno prizadevanje peterih članov v omenjeni skupnosti, da bi v zadnji minuti preprečili zlom pogajanj. Nemški konferenčni krogi so izjavili: »Odločitev mora pasti zdaj - tako ali tako«. - In je res padla.

Mučno vzdušje med delegacijami

Najprej so morali preložiti začetek pogajanj, ker zahodnonemški zunanji minister Schröder zaradi megle ni mogel pristati ne v Bruslju in ne v Lüttichu. Letalo so morali preusmeriti na neko vojaško letališče blizu francoske meje. Takoj po svojem prihodu v Bruselj je Schröder stopil v stik z italijanskim zunanjim ministrom Piccionijem, potem z nemškim gospodarskim ministrom Erhardom in holandskim zunanjim ministrom Lunsom. In slednjič se je sestal s Couve de Murville za zadnji odločilni razgovor. Med tem časom se je pogajal Erhard z angleškim glavnim delegatom Heathom ter z Belgijci in Luxemburžani.

Vzdušje med različnimi delegacijami je bilo tik nad lediščem. Erhard se je pesimistično izrazil: »Položaj je izredno resen, ne samo, kar zadeva Francijo, Nemčijo in Evropsko gospodarsko skupnost, temveč kar zadeva celotno Evropo ter atlantsko zvezo«. Celo Heath, ki je bil vedno dobre volje in veselo razpoložen, je tokrat čisto zgubil svoj humor. Holandski zunanji minister Luns pa je pred začetkom konference izjavil: »Nimam veliko upanja«.

Posamezne delegacije so bile zastopane izredno močno. Za najvažnejšega udeleženca so smatrali Erharda, ki je že dan pred drugimi začel z razgovori.

Začetek konca

Prihod britanskega ministra za vprašanja Commonwealtha, Duncana Sandysa v Bruselj je na sploh iznenadil. Vrednotili so ga kot hud predznak, kajti Angleži se bodo v slučaju, da bodo s pogajanjem prenehali, takoj združili s poslaništvom Commonwealtha v Bruslju. Države Benelux, pred vsem belgijski zunanji minister Spaak in njegov holandski kolega Luns so operirali s »politično prostega sedeža«, to pomeni, z nadaljevanjem pogajanj glede pristopa Anglije k EWG brez Francije. To se je zvedelo iz osebnih razgovorov. Kljub temu, da so se Nemci izjavili solidarni z državami Benelux, je med delegacijami prevladovalo še vedno mnenje, da stoji nemška delegacija še vse preveč pod vplivom zveznega kanclerja Adenauerja, ki francosko stališče vsaj odobrava, če že ne podpira. »Nemci ne delajo z vsemi močmi«, se je pogosto slišalo v Bruslju.

Medtem je ameriški posebni pooblaščenec za vprašanja EWG, Herter, odletel iz Bruslja v Ženevo. V Bruslju se je z EWG

De Gaulle si je torej utrdil vsestransko svoj položaj navznotraj. Francosko ljudstvo stoji za njim. Prepričano je, da bo Francija ob De Gaullovem vodstvu pridobila nazaj ugled, ki ga je kot velesila nekdanj uživala. Pri tem je našel general v nemškem kanclerju Adenauerju zvestega somišljenika, s katerim je pokopal v Parizu s posebno pogodbo večstoletno svaštvo med obema državama. Z njim hoče pod vodstvom Francije utrditi položaj Evrope, ki naj bi bila po njegovi koncepciji čimbolj neodvisna od Amerike ter zmogla braniti svoje interese uspešno tudi nasproti Vzhodu.

Svet pa maje z glavami in se vprašuje, kam bo še privedla De Gaullova trdoglavost in samovoljnost Evrope.

pogajal o znižanju carin. Pred svojim odhodom ni hotel dati nobenih izjav h krizi v Evropski gospodarski skupnosti. V francoskih krogih so bili mnenja: »Herter ni zaželen v Bruslju«.

Isto pot je ubral deželni tajnik francoske gaulistične stranke, Baumel. Izjavil je: »ZDA so po svoji trdovratnosti in po pritisku na vse prijateljske države dale razumeti, da so se odločile, da hočejo podvreči zunanjo, ter obrambno politiko držav v EWG ameriškemu skrbništvu. Če bi kdo mislil, da je mogoče spregledati odločnost Francije, potem je na napačni poti«.

Pogajanja so se zrušila

Ob šestih zvečer so se končno razbila pogajanja za pristop Anglije k omenjeni skupnosti. S tem je padla odločitev za Anglijo in z njo za bodočnost Evrope. Kljub nenehnim nemirnim prizadevanjem skoraj vseh evropskih držav in Združenih držav Amerike ni uspelo, zlomiti De Gaullovo odpor proti pristopu Anglije v gospodarsko skupnost. Nekaj minut po koncu konference je zahodnonemški gospodarski minister Erhard - ves blede od notranjega razburjenja - izjavil: »To je bil evropski pogreb«.

Voditelji delegacij so zagrenjeni, nepre-spami in deloma nervozni zapustili belgijski zunanji ministerij. Eden prvih, ki je dal svoji jezi duška, je bil belgijski zunanji minister Spaak: »Gospodarska skupnost bo obstajala naprej, toda evropsko mišljenje je izgubilo. Izkazalo se je, da je peterim članom EWG nemogoče pogajati se z Angleži brez Francozov«.

Tudi komentarji k fiasku v Bruslju kažejo veliko zagrenjenost. Zahodnonemški gospodarski minister Erhard je izjavil: »Naša najvažnejša naloga je zdaj, da skrbimo, da se Evropska skupnost ne bo docela razbila«. Zunanji minister Schröder je poskušal v kratkih besedah tolažiti Angleže: »Vse bomo storili, kar je v naših močeh, da podpremo željo Velike Britanije, da nekega dne vendar še najde pot v skupnost«.

Britanski glavni delegat Heath, ki je cel dan moral čakati v predsobi in so ga poklicali šele pri zadnji seji, samo da bi mu povedali, da so bila vsa angleška prizadevanja skozi 16 mesecev zastoj, je bil na vse pripravljen. V kratkem nagovoru na več sto časnika je podčrtal zgodovinsko vlogo Anglije v Evropi in obžaloval odločitev konference. Navzoči so bili vidno ganjeni.

Šele proti koncu svojega govora je postal Heath ostrejši: »Mislim, da so bila pogajanja glede našega pristopa k EWG zelo blizu uspehu. Vendar je mogoče, da so nekateri ljudje smatrali pogajanja za preuspešna, da bi jih nadaljevali«.

S tem je Heath jasno obdolžil francoskega državnega predsednika de Gaullo, da je iz političnih razlogov odklonil Angleže.

Kot sramočenje pa so sprejeli besede francoskega zunanjega ministra Couve de Murville. Hladno in brez vsake prizadetosti je minister izjavil: »Pogajanja niso prekinjena, temveč začasno razveljavljena. Ni bila nikakršna politična odločitev, če smo izključili Veliko Britanijo«.

V Londonu je britanski ministrski predsednik Macmillan predčasno sklical kabineto k posebnemu zasedanju. Tudi britan-

NAŠIM NAROČNIKOM!

Uprava lista »Náš tednik - Kronika« se zahvaljuje vsem naročnikom in prijateljem lista za zvestobo v minulem letu. Prosimo vas, da ostanete zvesti tudi v novem letu.

Tej in naslednji številki bomo priložili za tužemstvo položnice. Kdor ne zmore plačati naročnine za celo leto, naj bi to storil vsaj za pol ali četrt leta naprej. Naročnina v letu 1963 znaša za Avstrijo: za celo leto 80.-, za pol leta 40.- šil. in za četrt leta 20.- šil. Posamezna številka stane 2.- šilinga.

Kdor se nas bo spomnil s kakim darom za tiskovni sklad, bo to objavljeno v listu in se mu še posebej zahvalujemo.

Uprava

ska Spodnja hiša se je sestala. Macmillan je izpostavljen hudim napadom s strani opozicije v Spodnji hiši. - Govornik delavske stranke je brez ovinkov izjavil: »Počasi smo siti de Gaullo. Kdaj bomo končno dobili jasno stališče? - Macmillan se je zagovarjal: »Dejstvo, da je pet držav in vsa Evropa z nami in samo ena država proti nam, daje poguma«.

Očitni predznaki zloma

Belgijski ministrski predsednik Lefèvre: »Položaj je v trenutku resnejši, kot leta 1954, ko se je razbila evropska obrambna skupnost. Samo združena Evropa je za Združene države Amerike in za Sovjetsko zvezo enakovreden partner«.

Predsednik zahodnonemške stranke Svobodnih demokratov, Mende: »Razočaran sem. Predvsem po izjavah Adenauerja«. (Adenauer je Angliji zagotovil podporo Zahodne Nemčije). »Neobhodno se bo to pokazalo v francosko-nemškem prijateljskem paktu«. S tem je namignil, da mogoče ne bo prišlo do te pogodbe, ker ne bo privolila vanjo stranka svobodnih demokratov. Ollenhauer pa je izjavil: »Krivdo na zlomu pogajanj nosi de Gaulles«.

Tudi Združene države Ameriške so razočarane. Ameriški vladni uradniki so imenovali ta dogodek udarec na evropsko enotnost. »Zbrati moramo črepinje in delati dalje«. Združene države Amerike so tik pred koncem konference povzele zadnji poizkus, da bi pozitivno vplivale na izid pogajanj. Nemški zunanji minister Schröder je sprejel v tork popoldne pismo, v katerem je Kennedy podčrtal zaskrbljenost glede dobrega izida konference. Tudi ta poizkus ni imel nobenega uspeha.

Še v tork dopoldne je Schröder poskušal v 75 minut dolgem razgovoru preusmeriti francosko stališče. Vendar je Francoz kompromisni predlog Nemcev kratkomalo odklonil. - Ob dvanajstih so se ministri EWG sestali za petnajst minut, potem so preložili pogajanja. Že takrat se je kazalo, kakšen bo izid. Erhard je izrekel svoje slutnje: »Mislim, da so se pogajanja že razbila. Mogoče bo v teku popoldneva kdo že našel magično formulo, ki bo rešila razgovore«. - »Govoril sem z ministrom Heathom - nimam nobenega upanja«.

Belgijski govornik je izjavil: »Če se ne zgodi posebni čudež, moramo smatrati konferenco za končano«. Spaak: »Z eno nogo že visimo nad prepadom, držimo se samo še slammate bilke«. Francozi: »Pesimizem je dospel do točke, od koder ni več poti nazaj«.

Ze ob štirih popoldne je govornik EWG izjavil: »Konferenca je končana«. Ob šestih zvečer so poklicali na sejo Angleže k zadnjemu razgovoru, ki pa je služil samo še temu, da so Angležem uradno sporočili konec pogajanj.

Kot neposredna posledica konference v Bruslju je močno padanje denarne vrednosti v Londonu.

Politični teden

Po svetu ...

KONGOŠKA ZASTAVA NAD ELISABETHVILLE

Niš novega ni več v zgodovini: v znamenje, da je podvržen slabotnejši, ki je večkrat na njegovi strani pravica, zaplapolala nad njim zastava močnejšega. To se je zdaj zgodilo v Elisabethville. Pravi vojaški zmagovalci OZN pa se mora ne brez sramu skriti za zastavo kongoške centralne vlade. Z zastavo so vkorakali iz Leopoldville zmagovalci, vojaščina in okoli 300 uradnikov, ki so takoj vzeli v roke upravo vseljevanja, carine in finanč ter prevzeli oblast na vseh javnih mestih.

Moise Combe, ministrski predsednik Katange, je zapustil svoje zadnje zatočišče, rudarsko mesto Kolwezi, in se podal v Elisabethville. Po pritisku nadmoči se je začel pogajati z zastopniki Združenih narodov. Pri tem je šlo v prvi vrsti za omenjeno mesto Kolwezi, ki se mu vojaški OZN niso upali prav približati, kajti Combe je dal položiti mine ob vseh rudarskih in industrijskih napravah ter elektrarnah. Zdaj je zagotovil — gotovo tudi pod pritiskom —, da bo opustil svoj namen in teh naprav ne bo poglaval v zrak. Nasprotno, skrbeti hoče, da njegovi žandarji ne bodo več ovirali del vojaščine OZN. Pripravljen je vključiti Katango v kongoško državno zvezo.

Kar je Combe s tem pridobil, je bore malo. Na njegovo željo je centralna vlada v Leopoldville oprostila kazni katangoške upornike — načrt, ki ga je predvideval že U Thant. Tako je Combeju, njegovim ministrom in državnim uradnikom za prvo silo zagotovljena svoboda in varnost. Prebivalstvo v še nezasedenem delu Katange se je tako ognilo večjemu prelivanju krvi, vendar to ne spremeni ničesar na tem, da so ga osleparili za pravico samoodločanja. Generalno tajništvo OZN in z njim sami OZN so tako iz različnih in neverjetnih vzrokov našle pot, da so prelomile pravico drugega, pravico, ki ni napredaj.

Zastopnik Generalnega tajnika OZN, Ralph Bunche, ki so ga začetkom januarja poslali v Katango in v Kongo, je pred kratkim v New Yorku razložil, kako je prišlo do protizakonite zasedbe katangoškega industrijskega mesta Jadotville, ki ga je zavzela vojaščina OZN 3. januarja 1963. Kljub večkratnim obljubam U Thanta so mesto napadli in zavzeli; za prelom obljube pa so se izgovarjali na zakasnen prihod nekakega U Thantovega pisma. Po izjavi Buncheja so nastale pri posredovanju pošte res težkoče, glavno in odločilno pa je bilo to, da je poveljnik, ki mu pripada dotični kontingent OZN, ravnal v osvojevalnem pohlepu. Če gledamo ta dogodek z vidika prizadevanj U Thanta, potem ima mogoče razne prednosti; da se je oblast vojaškega poveljnika OZN s tem nekaj skrbila, to na stvari ničesar več ni moglo spremeniti. Slučaj Jadotville je ena neslavnih in značilnih strani poglavlja o Katangi, ki se bliža svojemu koncu.

CASTRO PO KITAJSKI LINIJI

Ne glede na obtožbe ministrskega predsednika Hruščeva na komunističnem kon-

gresu v Berlinu, ki so bile namenjene »pustolovski politiki« Pekinga, se je kubanski diktator Fidel Castro izrekel za Rdečo Kitajsko. Pozval je latinsko ameriške revolucionarje v masovni boj. Ugotovil je, da karibska kriza še nikakor ni končana in da ne zaupa v besede Kennedyja. Razen tega predsednik Kennedy Kubi — po njegovem mnenju — ni zagotovil nobene varnosti. Fidel Castro je govoril o približno istem času v Havani kot Hruščev v Vzhodnem Berlinu. Da je Hruščev v Berlinu izjavil, da je našel za kubanske raketne baze ustrenejši prostor, pomeni tudi udarec po drznem Castru. Kot je postalo zanimanje Kremlja zanj majhno, tako malo more od tega pričakovati še Castro.

NOVI PREDSEDNIK V TOGU

Še isti dan, ko so umorjenega državnega predsednika v Togu Olympia slovesno in ob udeležbi tisočih žalnih gostov položili v grob, je dežela dobila svojega novega voditelja v osebi svaka umorjenega Olympia, nekdanjega opozicijskega vodje Nicolasa Grunetzkyja, ki je doslej živel v Dahomeju v izgnanstvu. Grunetzky je mulat, sin nemško-poljskega trgovca in Afričanke. Studiral je v Franciji, postal inženir, gradbeni podjetnik in končno narodni poslanec Toga v pariskem narodnem zboru. Pod francosko vrhovno oblastjo je vodil državne posle od leta 1956 do 1958 v Lome. Med tem časom se je močno bojeval proti njemu njegov svak Olympia, ki je videl v njem »francosko maslo«.

Sodijo, da diktator Ghane ni bil udeležen pri umoru Olympia. Kajti v nasprotnem slučaju bi bil najbrž imel tudi dovolj moči, da bi preprečil imenovanje Grunetzkyja za novega predsednika. Umor je izvršila najbrž kakšna manjša skupina nezadovoljnih.

Za to govori tudi dejstvo, da nikogar od upornikov niso sprejeli v novo vlado. Kabinetu pripada šest ministrov raznih strank; Grunetzky sam pa si je poleg predsedništva prihranil še zunanje, notranje in obrambno ministristvo. Njegov položaj je podoben položaju umorjenega svaka. Grunetzky je tudi razveljavil deželno ustavo do predvidenih volitev. Na vprašanje, kdaj se bodo vršile, je odgovoril »kmalu«.

FANFANI

Pogajanja med italijanskim ministrskim predsednikom Fanfanijem in ameriškim predsednikom Kennedyjem so se te dni vršila v Washingtonu. Razpravljala sta o vprašanju pristopa Velike Britanije k Evropski gospodarski skupnosti, o nadaljnjem razvoju evropske integracije ter o uvedbi večlateralne atomske bojne sile NATO. — Posebno pazljivo sta predsednika posvetila tudi odnosom med Evropo in Združenimi državami, nadalje vprašanju razorožitve; oba državnika sta izrazila upanje, da bo izid ženevskih pogajanj pozitiven.

Ministrski predsednik Fanfani je povabil Kennedyja na obisk v Italijo, kar je ameriški državni predsednik radevoljno sprejel. Vendar je zgrešeno, če bi mislili, da bo mogoče predsed. Kennedy istočasno obiskal vse evropske države in jim tolmačil

ameriško stališče napram vsem perečim in nejasnim odprtim vprašanjem. Pač pa je zgovorjen Kennedyjev obisk v Bonnu takoj po Rimu; kajti Adenauer je izrazil željo, da bi rad kot zvezni kancler sprejel ameriškega predsednika.

PROCES V PARIZU

Pred vojaškim sodiščem se je začel proces proti skupini ljudi, ki so sodelovali pri neuspelem poskusu atentata na francoskega predsednika De Gaulle 22. avgusta lani. Sodili bodo deveterici zarotnikov, ki so skušali ubiti predsednika De Gaulle. Med njimi so polkovnik Jean Marie Bastien Thiry in več oficirjev, študentov, mehanikov in bivših legionarjev.

Notranji minister Frey je povedal, da so atentatorji priznali krivdo. Izjavil je, da so atentat na predsednika De Gaulle zasnovali v tujini.

Vodja atentatorjev Bastien Thiry je v preiskovalnem postopku zatrjeval, da ni pripadal ultraški fašistični organizaciji v Franciji — OAS.

ATOMSKE BOMBE PEKINGA

Že davno je japonsko obrambno ministristvo izjavilo, da ima Rdeča Kitajska že dve atomski bombi. To vest je nedavno potrdilo vrhovno vodstvo bojnih sil Združenih narodov v Pacifiku na podlagi posebnih informacij, da so namreč Kitajci dejansko v stanu, da bodo letos ali drugo leto preizkusili prve eksplozije z atomskim razstrelivom. V zvezi s tem pa opozarjajo informacije na veliko razliko med atomskim razstrelivom in atomsko bombo ter na težave, ki jih je treba premostiti od prve atomske bombe pa do oborožitve vojaščine z jedrskim orožjem.

TRENJA V JEMENU

Radio Sana poroča, da so enote Jemenske arabske republike včeraj odbile skupino najemnikov, ki so skušali iz bejhanske smeri vdreti na jemensko ozemlje. Najemniki so se umaknili in pustili za seboj več strojníc in drugega orožja britanskega izvora.

Zadnje dni je zaprosilo za politični azil v Jemenski arabski republiki 12 pripadnikov padalskih enot Saudove Arabije in trije agenti saudske protiobovščevalne službe. Po njihovih izjavah, ki jih objavlja kairski tisk, je skupina oficirjev pripravila v lanskem decembru udar v Saudovi Arabiji. Oblasti pa so razkrile njihovo namero. Aretirali so 40 oficirjev in jih takoj ustrelili.

... in pri nas v Avstriji

STUDENTI SO VOLILI

Osrednji odbor avstrijskih visokošolcev bo odslej tvorilo 20 (doslej 18) zastopnikov volilnega bloka OeVP, 9 (9) »svobodnežev«, 4 (4) socialistični mandati, 3 (4) poslanci imenskih list in en zastopnik »Nove Evrope«. Celoten izid visokošolskih volitev kaže, da vlada tudi med študenti politična stabilnost.

Na volilni blok je odpadlo 13.793 (1961: 12.116) glasov, to je 55,4 odstotkov (57,1); na »svobodneže« 5698 (5967) glasov, to je 26,9 (28,1) odstotkov; na socialistične študente 2883 (2898) glasov ali 11,6 (13,7) odstotkov in na prvič nastopajočo »Novo Evropo« 1272 glasov ali 5,1 odstotkov.

Zadnji delni izidi objavljenih rezultatov univerze na Dunaju so iznenadili s »preokretom« v pogledu na volilno udeležbo. 70 odstotkov vseh volilnih upravičencev se je aktivno udeležilo volitev, medtem ko jih je bilo pred dvema letoma le 67 odstotkov.

KANDIDATI ZA VOLITEV ZVEZNEGA PREDSEDNIKA

Četudi še manjka vsaka uradna vest, je več ali manj gotovo, da bo avstrijsko ljudstvo 28. aprila 1963 zopet moralo na volišče: tokrat seveda, da izvoli novega zveznega predsednika za naslednjih šest let. Vsak je po zakonu dolžan se udeležiti volitev. Kandidirajo lahko moški in ženske, ki so končale 35. leto. Aprila se bo moglo udeležiti volitev mnogo več mladih volilcev kot pri zadnjih volitvah državnega predsednika leta 1957. Letos se bo 715.484 Avstrijcev prvič udeležilo volitev državnega glavarja. Leta 1957 je bilo samo 573.490 mladovolivcev.

V krogih OeVP zdaj tehtajo misel, če bi ne postavili na kandidatno listo zastopnika iz mlajše generacije. Kajti tudi pri zadnjih volitvah v državni zbor je nosila Avstrijska ljudska stranka levji delež glasov mladovolivcev. V tem smislu je bilo slišati o predlogu, da se naj ne tekmuje

Papeška okrožnica tudi v slovenskem jeziku

Generalni asistent jezuitskega reda p. Anton Prešeren nas je obvestil, da je že dotiskan in razposlan prevod znamenite papeške okrožnice »Mater et Magistra«, ki se v slovenščini glasi »Mati in Učiteljica«. Papeške okrožnice ali enciklike so navadno izhajale ali samo v latinskem jeziku ali pa včasih tudi v katerem izmed takozvanih svetovnih jezikov. Papež Janez XXIII., ki je vpeljal razne značilne novosti v Cerkvi, je ob izdaji svoje velike socialne okrožnice »Mati in Učiteljica« storil nov, lep in za vse narode zelo simpatičen korak, da je to okrožnico izdal v izredno velikem številu jezikov in sicer tudi v jezikih narodov, ki ne štejejo po več milijonov duš. Med temi jeziki je tudi slovenski jezik. Resnično moramo biti Slovenci veseli in ponosni pa tudi hvaležni Sveti stolici, da nam je na ta način priznala našo narodno individualnost in jezikovno enakopravnost.

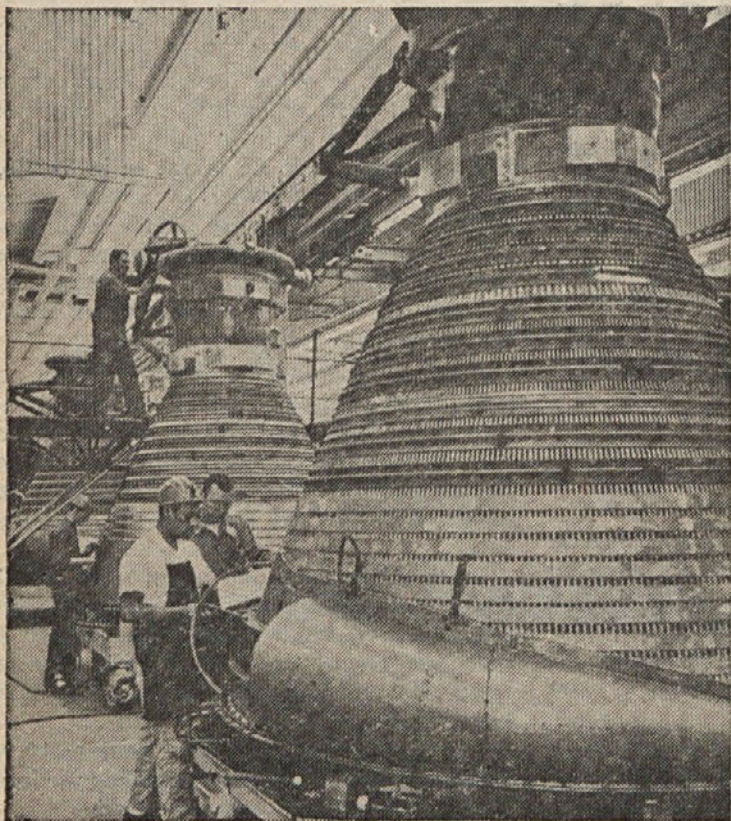
Veliko in odločilno zaslug za to ima gospod pater Prešeren D. J. Zasluge, da je prišlo do prevoda, ima tudi znana socialna organizacija Družabna Pravda, ki je takoj ob izidu okrožnice sklenila, da jo izda v slovenskem jeziku na svoje stroške. Potem pa je prišlo od pater Prešerna obvestilo, da bo prevod tiskala vatikanska tiskarna in da naj Družabna Pravda samo oskrbi prevod in razpečavo okrožnice po vseh kontinentih razen v Evropi. Družabna Pravda je našla prevajalca v osebah rektorja v Adroguetu dr. Franca Gnidovca in vseučiliškega profesorja dr. Ignacija Lenčka. Oba sta se takoj lotila dela in sta v kratkem času prevedla okrožnico v slovenščino. Mnogi strokovnjaki v slovenskem jeziku in socialnem vprašanju, ki so rokopis prečitali, so bili mnenja, da je prevod odličen in dela čast prevajalcema in slovenski emigraciji. Za mnoge težke strokovne izraze sta prevajalca našla primerne in zelo posrečene slovenske izraze.

Prevod obsega 70 strani velikega formata in je tiskan na lepem papirju. Čeprav je bil tiskan v tiskarni, kjer ni slovenskih stavcev, je kljub temu brez tiskovnih napak. Kot rečeno, prevod so že odposlali iz Rima in ga bomo v kratkem imeli v rokah.

Ta nova, važna slovenska knjiga bo omogočila vsem Slovincem poznanje krščanskega socialnega nauka, ki je neprimerno bolj stvaren, izvedljiv in moderen, kot so vsi razni starejši in mlajši poskusi na socialnem področju s komunizmom vred. Naj ne bi bilo Slovenca, ki ne bi poznal krščanskega socialnega nauka in ki ne bi bil sposoben, da ga — kjer bi se pokazala potreba — širi, razlaga in brani. V tem pa le posnemajmo komuniste, ki svoj zmotni nauk dobro poznajo in se radi spuščajo v razgovore z ljudmi.

Okrožnica »Mati in Učiteljica« vsebuje v skrajšani obliki skoraj ves krščanski socialni nauk. Seveda prav vsega pa ne vsebuje, ker bi ga ne bilo mogoče podati na 70 straneh. Zato je potrebno, da se zlasti slovenski izobraženci, dijaki, javni in posebej še socialni delavci poglobijo tudi v druga socialna dela. Slovenci imamo krasna in odlična dela, ki jih je napisal prof. dr. Ivan Ahčin, ki je bil poleg dr. Aleša Ušeničnika gotovo največji slovenski sociolog. Njegov naslednik — prof. dr. Ignacij Lenček — pa pripravlja novo delo, ki bo vsebovalo ves krščanski socialni nauk s komentarjem. To delo bo izšlo v založbi Družabne Pravde in že danes opozarjamo vse rojake nanj.

Rudolf Smersu

V delavnici ameriške firme Rocketdyne v Californiji izdelujejo posamezne dele ogromnih raketnih motorjev tipa F-1. Te rakete, ki jih poganjajo s tekočim gorivom, dosežejo gonilno silo 700 ton. Pet takih raket tipa F-1 bo pozneje tvorilo prvo stopnjo one Saturn-rakete, s katero namerava Amerika poslati tri astronave na mesec in zopet nazaj.

Poslanstvo našega odra

Barometer kulture in omike naroda je razvojna stopnja in izobraženost njegovega jezika, govornega in pisanega. Jezik je osnova, je medij kulturnega udejstvovanja, most od rojaka do rojaka, preko katerega posredujemo svoje misli, svoje ideje, sredstva, ki z njim izražamo svoja doživljanja in čustva. Oblikovalec pisanega jezika je literatura, nosilec govorne besede pa je oder. Na osrednjih odrih vsakega naroda pa se dokončno in merodajno oblikuje fiziognomija zbornega govora, kot najvišja stopnja govornih besed in kot rezultat razvojnih, znanstvenih in umetniških prizadevanj. Gledališče govor požlahtni in oblikuje, stopnjuje njegovo zvočnost in lepoto, njegovo izrazno moč.

V prav posebnosti meri pa pripada naloga negovanja in posredovanja zbornega govora odru narodnih manjšin, kakor je naša. V času, ko nam je odvzeta osnovna šola, — in tako prva in edina uspešna možnost jezikovnega šolanja, — je ostal oder še edina ustanova, ki z njeno pomočjo lahko čistimo in gojimo naš materin jezik. Na našem odru ne gojimo in ne izpopolnjujemo samo zvočne plati našega jezika, marveč gojimo in moramo gojiti preko tega še formalno in slovnično plat našega jezika.

NAŠ ODER JE POGOSTO JEZIKOVNA ŠOLA! To je njegova prva in najvažnejša funkcija. Vendar bo mogel naš oder to svojo nalogo izvrševati le potem, če se bodo naši kulturni delavci stoddostno zavedali tega njegovega poslanstva in če se bodo vsaj režiserji lotili dela s potrebno jezikovno izobrazbo. (Veliko se je govorilo že o jezikovnih tečajih, a doslej se še ni nič ukrenilo). Teksti iger, ki jih uprizorjamo, bi bili potrebni temeljite predelave vsaj v jezikovnem oziru, režiserji, naj bi se odločili ali za uprizoritev, ki naj bi bila vsa v narečju ali pa za uprizoritev v zbornem ali vsaj v očistnem pogovornem jeziku. Pod pojmom očistnega pogovornega jezika razumem obliko jezika, ki je prosta vsaj najvidnejših germanizmov in narečnih posebnosti. Naši režiserji pa pogosto oddaljujejo pismeno slovenščino govorni obliki naših narečij popolnoma nepotrebno in nepravilno, ker pogosto (ne trdim, da po svoji krivdi) ne poznajo osnovnih pravil slovenskega pravorečja in se krčevito oklepajo za slovenščino neveljavnega načela: piši, kakor govoriš in govori, kakor pišeš. Kako bi se moglo sicer dogoditi, da še pri naših centralnih (!) prireditvah nismo odpravili odbijajočega in neokusnega elkanja. Toda o tem kasneje.

Jasno, da ne kaže na podeželskih odrih forsirati izgovarjave ozkih in širokih samoglasnikov in drugih fines slovenskega zbornega govora, ker bi s tem zgubila odrska govorica živost in kontakt z gledavci. Nujno pa bi bilo potrebno opozoriti na nekaj napak izgovarjave, napak namreč, ki so posledica jezikovne neizobraženosti in zastarelosti ter etimološke pisave našega jezika; s tem, da iztrebimo te poglobitve pomanjkljivosti, bi predvsem približali slovenski zborni govor domači govorici. Nadomestiti je treba torej nepravilne in neokusne, našemu narečju in slovenščini tuje oblike izgovarjave, ter jih nadomestiti s pravimi. Najvažnejše teh reform bi bile sledeče:

A) Izgovarjava — l —

1. Splošno pravilo velja, da v domačih besedah in oblikah izgovarjamo l na koncu zloga pred soglasniki kot dvoglasniški u. Saj ne bi bilo, mislim, pretežko opozoriti igravce na izgovarjavo l-a. Nihče doma ne reče da je 'hodil', ampak vsak, da je 'hodu'. Sicer ima to pravilo precejšnjo število izjem, vendar je boljše (če se že ne naučimo teh izjem), da izgovarjamo l pred soglasniki vedno kot u, kot da še naprej gojimo elkanje. Na splošno pa nam je naše narečje skoraj nezmotljiv vodnik, če v vseh besedah, ki smo jih vajeni iz domače govorice, in ki vemo zanje, da so slovenskega izvora, govorimo dvoglasniški u.

2. Isto bi veljalo tudi za izgovarjavo polglasnika, le da je treba v tem slučaju nekoliko več teoretičnega jezikovnega znanja, ker za izgovarjavo ne obstaja tako enostavno pravilo kot v prejšnjem primeru. Polglasnik je prilagodljiv glas, ki najčječe nastopa pri zvočnih l, m, n, r, kadar so le-ti v položaju med dvema soglasnikoma ali med soglasnikom in koncem zloga, to se pravi, kadar so nosilci zloga. V pisavi ga zaznamujemo pri l, m, n, z — e — ker zanj nimamo posebnega znaka. Pri zvoku r-eja

ne pišemo razen v zadnjem zlogu. Najznačilnejša za polglasnik je njegova nestalnost. Če torej najdemo med dvema soglasnikoma ali med soglasnikom in koncem besede napisano — el — em — en in v drugih oblikah ta e izgine, potem izgovorimo ta e kot polglasnik in ne kot e. Pri r-ju v istem položaju govorimo polglasnik, le da ta e — pišemo samo v zadnjem zlogu. Karel izgovorimo torej kar^{el} in od^{ar}, vet^{ar}, lu^{ar} itd. V besedah kot so steber (st^{ab}er) č^{eb}er, t^{am}en pa imamo tudi v naših narečjih polglasnik. Polglasnik govorimo vedno tudi v besedah, ki so sestavljene s predlogom s — (pišemo se): s^sati, s^stati, itd. Tudi s tem popravilom bi odrski govor pridobil na domačnosti. Žal izgovarjave polglasnika skoraj na mobenem odru ne slišimo in navadno se trudijo igravci — ker jim je ta e — pač tuj — da ga še prav posebno točno izgovorijo.

3. Slednjič bi bilo treba upoštevati še asimilacijo ali prilikovanje glasov. Mučno je slišati, kako se trudijo igravci in govorniki izgovoriti zveneče pred nezvenečimi

(in nasprotno) čim točneje, kar ustavi tok govora, ga dela neenotnega in nelepega. Kratko opozorilo, da naj govore, če sledita dva soglasnika drug drugemu, prvega tako, da ga bodo lažje izgovorili, bo v večini primerov zadostovalo.

To bi bile osnovne in nujno potrebne reforme na naših podeželskih odrih. Prav je, da ohranimo na njih še barvitost naših narečij, a nikakor ne smemo dopustiti, da se razpasejo (in so se žal močno razpasle) navade kot lkanje in podobno, ker so tuje tako našemu narečju kot slovenskemu zbornemu govoru. Odpraviti jih moramo, ker bomo samo s tem približali odrski govor govorici preprostega človeka, kar bo stopnjevalo moč in neposrednost naših predstav.

Jasno pa, da ta minimalna mera jezikovnega izpopolnjevanja velja samo za naše podeželske odre in prireditve. Odrske skupine pa, ki delujejo v Celovcu, morajo gojiti vzgleden in čist slovenski zborni govor. Naše osrednje prireditve moramo odslej pripravljati z večjo jezikovno skrbnostjo in odkritostjo do slovenske besede, do našega materinega jezika, ki bo šele potem zablestel pred nami v vsej svoji lepoti in blagozvočnosti. p. e.

Schillerjev grob

Končan je skoro stoletni spor, ali so posmrtni ostanke v Weimarju resnično Schillerjevi. — Znanost, združena z umetnostjo je odkrila, kdo je imel prav.

Nemški pesnik in dramatik Friedrich Schiller je umrl na vrhuncu svoje slave. »Ves svet je pretresla ta izguba, svet joče,« je napisal ob Schillerjevi smrti njegov prijatelj, veliki pesnik Goethe.

Posneli so pesnikovo posmrtno masko. Dva odlitka, eden je iz terakote, drugi iz mavca, hrani knjižnica v Weimaru. Pesnika so položili k zadnjemu počitku v mestno kostnico. Enaindvajset let pozneje pa je weimarski mestni načelnik odredil, da pesnikove posmrtni ostanke poiščejo in prenesejo v drugo grobnico. Toda laže je bilo prenos ukazati, kakor uresničiti. V kostnico so v letih po pesnikovi smrti pa do prenosa njegovih ostankov pokopali še okrog 70 ljudi. Pesnikovo truplo (prav tako obleka) je medtem strohnelo. Kako torej najti v množici skeletov in lobanj tisto malo, kar je po tolikih letih ostalo od slavnega pesnika?

Mestni načelnik Schwalbe je mobiliziral vse Schillerjeve sodobnike, ki so pesnika dobro poznali, med njimi tudi njegovega osebnega služabnika, da so se spuščali v mračno podzemlje kostnice in iskali posmrtni ostanke. Kljub temu, da je bilo iskanje dolgo neuspešno, Schwalbe ni odnehal. Končno so našli skelet, o katerem so menili, da je pesnikov, in njegovo lobanjo. Izmed 23 lobanj, ki so jih pokazali Goetheju, se je namreč pesnik in učenjak odločil za prav tisto, ki je bila tudi po Schwalbejevem mnenju in mnenju drugih iskavcev Schillerjeva. Naredili so mavčno kopijo lobanje. Približno leto pozneje so na Goethejevo prošnjo prenesli pesnikove posmrtni ostanke v grobnico kneza Karla Avgusta, v kateri so pet let pozneje pokopali Goetheja. Ležita drug poleg drugega, v masivnih, iz dragocenega lesa izdelanih sarkofagih, obdana s ovetjem.

Schiller je tako našel svoj mir v grobnici knezov, toda potomci njegovih sodobnikov so pričeli dvomiti o tem, da zraven Goetheja resnično počiva Schiller. Leta 1883 je anatom Belcker v neki razpravi napisal, da odlitek lobanje, ki ga hrani weimarska knjižnica, ne ustreza Schillerjevi posmrtni maski. Pričela se je dolgotrajna razprava, v kateri so sedelovali najbolj znani nemški anatomi in antropologi.

Osemindvajset let pozneje je nemški znanstvenik Forren, prepričan, da je Belckerjeva ugotovitev pravilna, znova razburil duhove. V zvezi z njegovo izjavo so pričeli ponovno brskati in prekopavati po stari, sedaj že porušeni kostnici. Izmed 77 lobanj so izbrali eno, ki je bila po merah in obliki podobna pesnikovi maski iz gline v knjižnici. Ostanke so prenesli v Schillerjevo in Goethejevo grobnico. Na kongresu anatomov leta 1912 v Münchenu je Forrenu uspelo prepričati večino navzočih, da je lobanja, ki jo je našel on, resnično Schillerjeva, medtem ko je drugi posmrtni ostanek v grobnici lobanja neznanega človeka. Komaj leto dni pozneje so Forrenovi nasprotniki pričeli trditi nekaj povsem nasprotnega, da je namreč lobanja, ki jo je našel Forren, ženska.

Osemindeset let je trajal spor o Schillerjevih posmrtnih ostankih. Da bi ga

končno rešili, je akademija znanosti nemške demokratične republike povabila znanega sovjetskega kiparja antropologa Mihailoviča Gerasimova, naj pride v Weimar in razvoza sporno uganko.

Odpri so oba groba: prvega s posmrtnimi ostanki, ki so jih položili semkaj kot Schillerjeve leta 1826, in drugega z lobanjo iz leta 1911. V prvem grobu so našli skelet moškega visoke rasti, starejšega od 40 let, v drugem pa lobanjo mlade ženske in ob njej spodnjo čeljust in kosti nekega moškega. Ženska lobanja je bila majhna, z nepravilno zraščeni zobmi. A sodobniki so se mnogokrat spominjali Schillerjevega očarljivega nasmeha. Obraz, ki ga je Gerasimov rekonstruiral po ženski lobanji in priloženih moških kosteh, ni bil prav nič podoben Schillerjevemu. Forrenovo mnenje je bilo s tem dokončno ovrženo. Toda, ali se nista zmotila tudi Goethe in Schwalbe? Torej je bilo treba rekonstruirati še druge posmrtni ostanke, ki so jih položili k počitku kot Schillerjeve.

Znanstvenik Gerasimov je pričel proučevati drugo lobanjo. Delal je pravzaprav z njeno natančno kopijo, da ne bi nehoti poškodoval prave. Delo je bilo natančno in zamudno.

— Ni dvoma, to je Schiller, — je po končanem delu izjavil Gerasimov. — To so njegova lica, njegov tanek, nervozen nos. Poteze, ki jih poznamo s številnih portretov. Goethe se ni zmotil. Pronicljiv pogled genialnega starca je v nemi lobanji spoznal poteze mrtvega prijatelja. Natančna rekonstrukcija Schillerjeve lobanje, ki jo je naredil Gerasimov, je tudi pokazala, da je bila razlog za spore o Schillerjevih posmrtnih ostankih predvsem netočno, dokaj površno odlita posmrtna maska.

Namen je bil dosežen. Skoro stoletni prepir je bil zaključen v nekaj urah. Toda obraz, ki ga je Gerasimov rekonstruiral, je bil šele skica. Svoje delo je kipar antropolog nadaljeval v Moskvi, kjer je ponovil celoten postopek. Porabil je mnogo časa, da je rekonstruiral iz značilnosti lobanje vse značilnosti Schillerjevega obraza in značaja: ironičen nasmeh, sledove duševnega nemira, pečat notranjih protislovij, vihar strasti, plaz misli, ognjevitost borca in nežnost romantika. In čeprav je obraz ulit iz belega mavca, je ves živ in lahko pove človeku več, kot vedo povedati nekateri njegovi biografi in raziskovalci. Narava sama je največji kiparski mojster sveta.

V znanem delu »Študija možganov« njegov avtor pravi, da vsako človekovo misel in vsak »gilb človekove duše« spremljajo reflektivni mehanski gibi obraznih mišic. To je tako imenovana navajena mimična grimasa. In mišice z vsakim gilbom gladijo obrazne kosti. Tako so ne samo poteze obraza, ampak tudi njegov izraz komaj opazno zarisani na površini lobanje.

Talentu znanstvenika, obogatemu z notranjim umetniškim svetom, je v Schillerjevem primeru ponovno uspelo, da v rekonstruirani podobi odkrije vso polnost duhovnega bogastva in raznolikosti, ki je sicer lastna samo živim ljudem.

Kratke kulturne vesti

● SPLIT

Ta mesec se jugoslovanska gledališča spominjajo 25-letnice smrti priljubljenega srbskega komediografa Branislava Nušića. V splitskem Narodnem gledališču so to obletnico počastili s premiero Nušićeve komedije »Dr.« Zrežiral jo je Teja Tadić, ki je odigral tudi glavno vlogo.

● MOSKVA

Pravkar končujejo film »Optimistično tragedijo« po drami Višnjevskega in začnajo snemati »Žive in mrtve« po romanu Konstantina Simonova. »Mosfilma« namerava v bližnji prihodnosti prenesti na platno tudi »Tišino« Bondareva in roman Kočetova »Sekretar obkoma«. V koprodukciji z De Santisom že snemajo sovjetsko-italijanski film »Šli so na vzhod«. Sovjetski pesnik Jevtušenko in kubanski pisatelj Pineda-Barnet sta napisala scenarij za sovjetsko-kubanski film »Jaz-Kuba«. Filmsko podjetje, ki nosi ime Gorkega, bo letos posnelo 12 umetniških filmov, prav toliko jih ima na programu leningradska proizvodna filmska hiša. Med njimi je tudi film po romanu Požeznjikova »Spoznajte se, Balujeva«.

● NEW YORK

V New York je prispela znana jugoslovanska operna pevka Biserka Cvejić, ki bo v Metropolitanski operi pela nekaj vlog. Cvejićeva bo nastopala v New Yorku do konca sezone, vendar bo medtem gostovala še v Bruslju in Buenos Airesu. Pevka je že leta 1961 gostovala na metropolitanskem odru in dosegla velik uspeh kot Amneris v Aidi.

● DUNAJ

Podjetje za izdelavo gramofonskih plošč »Amadeo« je zaupalo grškemu dirigentu Angelu Ephrikianu zahtevno nalogo. V zasedbi, ki bo čim bolj ustrezala izvirnemu instrumentalnemu sestavu, bo posnel na plošče eno najstarejših oper, »Evridiko« Jacopa Perija, ki so jo prvič izvajali v Firencih leta 1600.

● NEAPELJ

Izvedbo »Borisa Godunova«, s katerim gostuje v Neaplju zagreška Opera, je italijanski tisk zelo pozitivno ocenil. Tudi publika je spremljala izvajalce z aplavzom na odprtem odru. Kritiki z najlepšimi pohvalami omenjajo zlasti interpreta naslovne vloge Miroslava Čangalovića, vse priznanje pa so izrekli tudi dirigentu Samu Hubadu za njegovo precizno glasheno vodstvo.

● MOSKVA

Pred odhodom iz Sovjetske zveze, kjer se je mudil na štirinajst dnevnem obisku, je pisatelj Jean Paul Sartre podal za tisk izjavo, v kateri se je zavzel za organizacijo srečanja književnikov vsega sveta. Udeleženci bi razpravljali o svetovnih kulturnih vprašanjih z geslom miroljubne koeksistence in boja za mir na svetu.

● LONDON

Letos jeseni bodo v Londonu priredili teden ruske glasbe. Doslej so udeležbo napovedali moskovski filharmonični orkester, Aram Hačaturjan ter David in Igor Ojstrah. Na programu tedna bo med drugimi deli verjetno tudi Šostakovičeva 13. simfonija na besedilo pesnika Jevgenija Jevtušenka, ki je doživela lani decembra v Moskvi prvo izvedbo.

● PARIZ

V Lourvu so odprli razstavo del slavnega kiparja Rodina, ki so bila doslej likovnemu občinstvu skoraj nepoznana. Številne skice, študije in načrti odpirajo nove poglede v umetniškovo ustvarjalnost. Na tej razstavi so prvič predstavljene javnosti Rodinove risbe k Dantejevi »Božanski komediji«, portretne študije Isadore Duncan in drugih umetnikov ter nedokončane skice za Meščane iz Calaisa, ki se močno razlikujejo od končne kompozicije.

● REKA

Pred kratkim je v reški Operi gostovala kot oblikovalka naslovne vloge v Puccinijevi »Madame Butterfly« prvakinja ljubljanske Opere Vilma Bukovčeva. Kritika je gostovanje zelo pohvalno ocenila in poudarila, da je slovenska sopranistka vnesla v interpretacijo znanega lika nove zanimive elemente.

BOROVLE

(Zimska razprodaja pri Kometterju)

Od konca minulega tedna lahko opazujemo živahno vrvenje v znani borovljski trgovini Kometter. Vzrok temu skoro neverjetnemu dotoku ljudstva iz mesta in z dežele je zimska razprodaja. Saj je po vsem Rožu znano, da je glede cen, izbire in kvalitete trgovina Kometter brez konkurenca.

Najvažnejše pa je to: v zimski razprodaji ponujeno blago je v ogromnih količinah na razpolago, kajti le nakup v velikih količinah omogoča tako nizke cene, ki jih naletimo pri Kometterju. Tako bo tudi za vse one kupce, ki se bodo zaradi poznejšega prejema plače šele februarja meseca lahko odločili za nakup potrebščin iz zimske razprodaje, še več kot dovolj izbire.

Na primer: volnene odeje za 89.— šil., klotaste prešite odeje za 99.50 šil., brisače frotirke od 7.80 navzgor, Gloriette-prevleke za blazine namesto 53.— samo 29.— šil., moške srajce znamke »Gloriette« po 59.— šil., dolge fantovske hlače vseh velikosti za izredno ceno 59.— šil., ženske in otroške spodnje hlače po 7.80 in tako dalje.

Prihodnjo soboto, dne 2. februarja, je trgovina odprta tudi popoldan. Prav tako se ta dan začne posebna PALMERS-razprodaja z izredno ugodnimi možnostmi. Ena od teh so 3 pari perlonskih nogavic za skupno samo 15.— šilingov.

Nikomur, ki se bo sam prepričal o vsem tem, ne bo žal.

SPODNJE BOROVLE

(Vaznikov dom ima mladega gospodarja)

Vaznikov dom je dobil mladega gospodarja. Oče in mati sta se preselila v svojo hišico, kjer se bosta odpočila po težkem delu in skrbih. Leta 1933 je oče prevzel na licitaciji svoj Vaznikov dom in spravi z velikim trudom in pridnostjo gospodarstvo na višek. Meseca novembra lani je oddal dobro urejeno Vaznikovo kmetijo sinu Francu, ki je tudi dobro izučen v kmetijstvu. Obiskal je kmetijsko šolo v Litlthofu in je bil po tem pol drugo leto v Švici. Ko se je vrnil domov, se je oprijel z veliko vnemo svoje domače grude. 27. decembra lani pa je bila v podružni cerkvi v Spodnjih Borovljah poroka mladega Vaznika s Štefko Resman, ki je doma na Tratnikovi kmetiji na Ledincih. Tudi Štefka je pošteno kmečko dokle. V času Hitlerjeve strahovlade je bila z vso Tratnikovo družino izseljena, vendar so se še vsi srečni mogli vrniti na svoj dom. Poročno mašo so imeli domači župnik, č. g. Barbič, poroko pa je izvršil č. g. Jože Gabruč, ki je ženinov bratranec. Po poroki smo se zbrali v Ravšovi gostilni v Spodnjih Borovljah, kjer so nam imenitno postregli. Saj je Ravšova mama znana kot spretna kuharica. Ravšev atej pa je pravkar dokončal centralno kurjavo, tako da so se vsi vsatje temeljito pogreli. Pečniški cerkveni pevci so cel večer prepevali domače pesmi. Gospod Gabruč pa je skrbel, da smo se do dobrega nasmejali. Preko polnoči je trajalo veselo razpoloženje, potem smo se razšli in vrnili na svoje domove. Mlademu paru kličemo; na mnoga srečna in zadovoljna leta!

BILČOVŠ — ŽELUČE

Od Želučanov že dolgo niste slišali kakšnega poročila. Čisto pri Dravi živimo in večino novic odnese Drava, da jih ni treba poročati svetu. Zdaj pa, ko smo dobili ledeni most, ki ga nam naredi vsaka zima, je treba, da nekaj povemo.

Pred kratkim smo stopili sosedje skupaj in sklenili povedati javnosti, da imamo v vasi posebno pripraven hrib za smučanje. Tudi tisti, ki se radi sankajo, bodo prišli na svoj račun. Vendar bo treba progo še podaljšati. Na vrhu hriba se razprostira

polje dobrega kmeta, ki bi gotovo bil pripravljen odstopiti nekaj svoje zemlje pod poljem. Taka dolga proga bi bila kakor nalašč za športnike. Že dolgo smo hoteli spregovoriti o tej pripravi smučarski progi vsaj športnikom od blizu. Vsaj koražni Rožani bi si upali čez ledeni most k nam. Vsem športnikom pa povemo še tole, da bodo letale smuči in tudi sanke skoraj do vasice. Pod vasjo imamo tudi gostilno. Tam se boste mogli okrepčati z dobro mavnjo, poleg tega pa ima gostilničar na razpolago še razne vrste vina, likerje in žganja, da segreje vsakogar. Gostilničar je humorist, ki zna zabavati. Gostje radi posedijo pri njem. Bil je svojčas v Ameriki in je od tam prinesel vse polno muh in šal s seboj. Sosedu smo imeli že veliko veselih večerov.

ROŽEK

(Zdravo ljudstvo)

V minulem letu se je v naši župniji, ki šteje nekaj nad tisoč duš, rodilo 30 otrok. Od teh je bilo 27 cerkveno zakonskih, 1 iz samo civilnega zakona in 2 nezakonska. Po spolu je bilo 10 fantov in 20 deklic. V domači farni cerkvi je bilo 9 otrok krščenih, ostalih 21 pa v cerkvi sv. Nikolaja v Beljaku oziroma v celovski bolniški kapeli. Ker v domači občini za enkrat nimamo izprašane babice, gre večina mater v bolnico, kjer so vsestransko dobro oskrbljene. Zelo bi bilo želeli, da bi bili otroci vsaj krščeni v domači farni cerkvi, saj bodo tukaj v šolo hodili, tukaj prejeli prvo sv. obhajilo in najbrž tudi sv. zakon in bodo morda na domačem pokopališču pokopani.

Če odštejemo od 30 krstov 11 pogrebov v minulem letu, šteje farna družina ob začetku leta 1963 za 19 članov več kot v starem letu. Ako upoštevamo še veliko število porok v minulem letu, lahko trdimo, da prebiva tukaj zdrav rod.

SELE

(Smuški tečaj)

Ugodne snežne razmere in pripravna lega omogočajo šolanje v smučanju. Smuški tečaj se je že vršil za obmejne carinike, kmalu se pridejo vežbat vojaki v Mrzli log. Točasno pa je na Kališču živahen živžav, ker se urijo v smučanju tretješolci slovenske gimnazije. Za njimi pridejo še drugi sošolci in sošolke. Njih krušna mati in gospodinja je s. Gabrijela iz Škocijana z eno pomočnico.

PRIBLA VES

(Še enkrat — skrb za našo vas)

Resnici na ljubo bodi povedano, da nismo bili tako neznani širnemu svetu — kot poročila prejšnji dopisnik. Saj smo se že večkrat oglašili v našem listu ter poročali vse podrobnosti iz našega kraja; bodisi veselje ali žalostne, da bi pa vse malenkosti obešali na veliki zvon, kar se godi in suče okrog nas, pa ni naša navada. Res so se vozili veliki gospodje skozi našo vas, ko je bila otvoritev dela za kazaško elektrarno, med njimi sam bivši minister Walbrunner in naš deželni glavar. Da bi pa kdo teh gostov obiskal našo starodavno podružno cerkev, o tem ni govora. Zato smo res radovedni, katere gospode je prejšnji dopisnik videl v naši podružnici? Kvečjemu kake letoviščarje, ki pogosto pridejo med nas. Resnica je, da so imele visoke cerkvene oblasti opravka z nami in z našo podružnico, ki bi jo najraje brez naše vednosti avtomatično priključili h kazaški župniji. Ker pa to ne gre tako naglo, smo zvedeli za to nakano tudi mi. Postavili smo se v bran in če bo treba, se še bomo. Zbrali smo se cerkveni ključarji, oz. podružnični cerkveni svet k posvetovanju. Res so prišli tedaj med nas tudi naš nadvse ljubljani dušni

pastir — sam častiti g. prošt, da so nas bolj obvestili o tej zadevi. Zato smo jim mi vsi farani iz srca hvaležni. Na tem mestu jim veljajo besede Gospodove: »Jaz poznam svojo čredo in ona pozna mene«. Le prekmalu je minil ta nedeljski popoldan in raziti smo se morali, a v nadi, da se še večkrat snalemo, če bo treba. Da bi pa bili zbrani ključarji še iz dobe Franca Jožefa, je gorostasna laž in natolcevanje. Tudi ni res, da od one zgodovinske seje prihajajo k nam vsako nedeljo maševat naši marljivi kaplani, ker so prihajali že tudi prečnja leta v tem času, ker vidijo nabito polno podružno cerkev vernega ljudstva. Res smo se malo pomnožili, ko so prišli nekateri od potopljen Breze pod plašč sv. Miklavža. Da bi pa mi zato bili priključeni h kazaški župniji — nam še na misel ne pride. Dobrih 87 odstotkov prebivalstva je zato, da ostanemo pri fari Dobrla ves, kakor je že od začetka nastanka naše vasi bilo odločeno. Le nekaj privandrancev in Brežljanov je za Kazaze. Zato jim povemo to odločno, enkrat za vselej: Če se ne boste držali človečanskih pravic, se jih bomo pa mi sami. Če se teptajo človečanske pravice, se tepta tudi vera.

In še tole. Na eni strani omenja pisec, da je tu vsako nedeljo sveta maša, na drugi strani pa pravi, da vozi avtopodjetje Šinčnik naše ljudi v Dobro ves. Ni to smešno? Res je, da vozi avto, če ni pri podružnici maše, po potrebi tudi dvakrat, da tako zadostimo naši nedeljski dolžnosti. Ali hvala Bogu, do sedaj še nismo pustili nobenega, da bi moral peš skoz Dobravo ali Lovanke domov. Zato pa s tem pokažemo vsem, kako radi imamo Kazazane. Da bi pa mislili na svojo šolo in farovž, pa nam še na misel ne pride, saj nismo daleč od drugih, in nikakor ne na drugem koncu sveta.

Vaščan A. M.

LOČE

(Romanje na Brezje)

Korošci radi romamo. Naši predniki so romali peš preko Grajščice in Belce ali čez kakšen drug prelaz, seveda dokler ni bilo železnice. Pa tudi na Višarje so radi hodili in še danes pripovedujejo stari ljudje, da je moral vsakdo nesti »za pokoro« poleno iz Žabnic in da je bila popotnica zelo »suha«, navadno kuhan fižol v žepu. Se razume, da ta način »pokore« ni bil za vsakega »sladko breme«, pove pa, da je bilo romanje v starih časih odpoved, vsekakor pa trd in pičel »dovoz« za takratne želodce. Danes pa se dene v popotno torbo pišek, pa še ta ni več tako »ževčen«.

Ko je neko nedeljo g. župnik ozanil romanje na Brezje, se je zgledalo kar dosti željnih romanja, starih in mladih. Avtobus je bil poln in g. župnik je moral sesti na skromen stolček; tako je imel tudi boljši razgled po svoji čredici.

Zgodaj zjutraj smo se podali iz Loč preko Brnce čez Strmec. Bilo je temno in tako nismo ne videli in ne čutili strmine in nevarnih ovinkov, kjer smo opravljali prvi del »pokore«. Naši sosedi so menda še sladko spančkali, na jugoslovanski strani pa so menda bili še v spodnjih hlačah. Sele v Podkorenu se je začelo daniti in tako smo tudi lahko opazovali prvi del romantične gorenjske pokrajine. Nedaleč od Podkorena so Rateče, na meji med Jugoslavijo in Italijo. Tu so hrabre ženske, ki so po prvi svetovni vojni pognale z gnojnimi vilami Lahe iz vasi in tako osvobodile vas in preprečile nadaljnji pohod tuje zemlje lačnih Lahov. Med potjo proti Kranjski gori pa smo videli izvirek Savice »Dolinke«, ki nas je spremljala poleg železniške proge ob vzhodju Karavank preko Jesenic.

Rateče, Kranjska gora, Martuljek, Dovje-Mojstrana so znani letoviški kraji, kamor prihajajo dobrega višinskega zraka potrebni letoviščarji in zimoviščarji. Po vsej tej dolini »tam, kjer teče bistra Sava« pa do Jesenic je gromko odmevala iz grl romarjev pesem za pesmijo. Nikjer drugod ne pride tako do izraza »mogočno se dvigajo naše gore...« kot tu; prav kmalu se pojavi ožanec »Triglav moj dom, o Triglav moj dom, kako si krasan...«. In pod tem vplivom in čarom »na Gorenjsko oziraj se skalnato stran...« smo se tudi kar kmalu znašli na Brezjah. Vsa romarska družba se

Naše prireditve

Katoliško prosvetno društvo »Planina« v Selah vabi na prvo pustno prireditev v nedeljo, 10. februarja, ob 1. uri popoldne v farni dvorani.

Na sporedu sta dve šaloigri:

»Kolomonov žegen« ali »Mož — čarovnik«, »Tri sestre« ali »Mož je glava«.

Vstopnina je kot prispevek h gradnji nove cerkve.

Od teh iger se bo vsakdo nasmejan vrnil domov. Zato pristrčno vabljeni!

Farna mladina št. Jakob v Rožu gostuje z igro

»DESETI BRAT«

v nedeljo, dne 3. februarja 1963, ob pol treh popoldne v farni dvorani v Globasnici. Vsi pristrčno vabljeni!

Slovensko kulturno društvo v Celovcu vabi vse prijatelje iz Celovca in okolice na

PUSTNO PRIREDITEV

ki bo v nedeljo, dne 17. februarja 1963 zvečer v Kolpingovem domu v Celovcu. Pester spored in družabni ples bo nudil razvedrilo za mlado in staro.

je podala v cerkev, večina odložila »žakle«, saj taka je tudi navada in ko so se duše romarjev naučile potrebne hrane smo se po okrepčilu podali proti Ljubljani in se znašli pri »šestici« na Titovi cesti. Tu so prav prijazni ljudje, dobra postrežba in dobra kapljica. Naše mamce so kar debelo gledale, ko je dunajski zrezek »kukal« čez krožnik in se ga skoraj niso upale lotiti. Nato smo si ogledali belo Ljubljano, obiskali sorodnike in znance. Povsod je bilo polno radostnega veselja. Ljubljana je postala res lepa in zanimiva, polna novih impozantnih modernih stavb in stanovanjskih blokov, isto v Kranju in Trzinu. Ura teče in nič ne reče in kmalu smo vzeli slovo in se podali »nazaj v planinski raj«. V tišem pričakovanju »na Brezje, na Brezje, tja vleče nas srce« smo se zdravi in čili brez »smole« zopet vrnili nazaj v našo ljubbo domovino.

V.

Mohorjeva družba sporoča

Ker je naša zaloga Koledarjev za leto 1963 pri kraju, prosimo gg. poverjenike, da pohite z razpečavanjem knjig, ker bi radi postregli s preostalimi Koledarji še nekaterim povpraševalcem.

V pripravi je prva številka družinskega lista »Vera in dome«, ki bo odslej izhajala vsakega 10. v mesecu (razen januarja in avgusta). Vsebinska bo letos nadvse zanimiva za našega preprostega človeka, pa tudi za izobraženca.

Dolgo pričakovana knjiga »Ricciotti, Jezusovo življenje« je za božič izšla in je že v prodaji. Ta knjiga s 678 stranmi stane broširana 120.— šil. Kljub temu, da je ta izdaja enakovredna nemški in italijanski, je še vedno cenejša. To poljudno-znanstveno knjigo priporočamo vsem, ki se že česa naučiti in razširiti svoje obzorje.

Za vsakega človeka pa je knjiga »Škrinjar, Premišljevanja — Jezus Kristus, 1. del«, ki je nedavno izšla v Trstu in smo jo prevzeli v prodajo. Za vsak dan skozi pol leta je v tej knjigi kratko in zanimivo berilo, ki ga naj človek premišljuje, da obogati svoje notranje življenje. Strani je 416. Broširana knjiga stane 58.— šil.

»Dries van Coillie« spricht in Graz! Der begeisterte Selbstmord« smo brali v graški Kleinen Zeitung, 13. januarja. Nato sledi oglaš za nemško knjigo, ki ima 472 strani in stane 106.60 šil. Te knjige imamo v slovenščini še na razpolago in jo vsem priporočamo. Da jo lahko vsi nabavijo, jo damo za skromno ceno 18.— šilingov.

Na razpolago imamo sedaj tudi molitev za proglasitev k blaženim škofa Antona Martina Slomška. Natisnjena je na posebnem lističu. Vse prijatelje Slomškovega dela za naše ljudstvo vabimo, da jo pogosto molijo.

Radlmayer

BELI TEDEN!

pomaga varčevati

Theresienthalertkanina pri

RADLMAYR

BELIAK-VILLACH

Slovenski oktet v Koncertni dvorani

Ne zdi se nam nič več novega, če je pri kakšni prireditvi v okviru izmenjave med Koroško in Slovenijo tako navdušenje med koroško publiko, da so vstopnice že več dni pred predstavo razprodane. Za Celovec je vsako gostovanje južnega sosedstva doživljaj. Ne le za Celovec, ampak – kot je napisal pred nedavnim časopis – celo Dunaju bi delalo čast. Gostovanje Ljubljanske opere, Ljubljanske filharmonije in pretekli ponedeljek koncertni večer Slovenskega okteta so brez dvoma mejniki kulturnega življenja na Koroškem. Pa tudi pregled kritik iz raznih evropskih držav kaže, da naši pevci slavijo res kot pevci svetovnega formata.

Oba tenorja smo že spoznali nedavno za gostovanja Ljubljanske opere, drugi so nam bili sicer novi, a so na hip očarali. Kar v začetku naj bo omenjeno: enotnost in preciznost, ki ju je nudil ta zbor, se nam zdita neprekosljiva. Čistost intonacije, briljantnost vstopanja v zelo težkih situacijah so dokazali, da imajo pevci svoje glasove res dobro »v roki«. To je dokazala edinstvena dinamika, ki je segala od tankega pianisima, ki se pa je vendar slšal do zadnjega sedeža, pa tja do mogočnega fortissima, kjer si pozabil, da imaš pred seboj samo osem pevcev. Moč svojih glasov pa so pokazali tudi v raznih interpretacijah solov. Dramatično podajanje se je dobro izražalo tudi v programu. Daleč nazaj so poslegli, v čase di Lassa, Willaerta, Byrda, Hasslerja, do nekako prvega »slovenskega« skladatelja Jakoba Gallusa – Petelina. Njegove pesmi so tvorile višek prvega dela. Vse kaže, da so pevcu tudi kar tiče jezikov (latinsko, nemško, angleško, francosko, rusko, srbsko, slovensko, italijansko in celo dansko) pokazali na svoj internacionalni nivo.

Napol nabožni prvi del, se je povzpelo od štiriglasnega Bonjour, mon coeur, preko Sempre mi ride sta, Ecco, quomodo moritur iustus in drugih – do viška, do osemglasne Quam pulchra es, amica mea.

Drugi del je predstavil razne narode v svoji specifični melodiki in ritmiki. Ej, hora, hora iz Slovaške je neposredno na-

vdušila, medtem ko bi ruska Taribari delala čast Kozakemu zboru; Večer, danska ljudska pesem, in oba Negro spirituala so kazali, kako se zbor uživi v narodne posebnosti.

Čas po odmoru je bil posvečen slovenskim in drugim slovanskim pesmim. Mokranjac, znan po svojih ljudskih ciklih, je v tej interpretaciji, ugajal, kar je povedal aplavz. Komično žilco Gotovca (ki ga bomo kmalu spoznali v Operi »Ero iz onega sveta«) je dala slutiti Jodvanka za teletom. Slovenski narodni pesmi Pojdami v Rute, kjer aplavz prvič skoraj ni hotel jenjati, in Flosarska sta ne le slovensko publiko močno navdušili. Voduškov Makedonski ples je bil po smislu precizno podan. Pri zadnjih pesmih pa se je navdušenje v dvorani in na odru tako stopnjevalo, da se publika na koncu skoraj ni dala spraviti iz dvorane. Nocoj pa oh nocoj – morda bi jo imenovali nočno himno – nam bo po takem prednašanju ostala dolgo v spominu. Koroški skladatelj Pavle Kernjak je našel v pevcih in predvsem v solistu Grošlju sijajne tolmače. V Ribniški po Maroltovi harmonizaciji se je izkazal predvsem solist Kozlevčar; z narodno pesmijo iz Dubrovnika Lindjo se je večer pestro zaključil.

Aplavz v polni dvorani ni nehal. Sedemkrat so se morali pevci še postaviti s pesmijo in ugoditi nenasitni publiku. S. K.

ŠPORTNE NOVICE

SMUČANJE:

Šentjanžani so doživeli lep športni dan!

V okviru vsakoletne smučarske prireditve – letos že 13. –, ki jo prireja športni klub Št. Janž, se je preteklo nedeljo srečalo na Šentjanških Rutah nad 55 slovenskih tekmovalcev k zahtevnemu veleslalomu. Tekmovanje je potekalo ob krasnem

Doseženi so bili naslednji rezultati:

Deklice: 1. Bürger Margit (UNION Celovec) 1:09,0 sekund; 2. Weiß Zorka (Št. Janž) 1:14,0; 3. Mošitz Greti (Št. Janž) 1:42,6.

Šolarji: 1. Mešnič Walter (Št. Janž) 0:55,0; 2. Ogris Hubert (Sele) 0:56,0; 3. Lapuš Cvetko (Št. Janž) 0:59,0.

Mladina: 1. Pristovnik Tomi (Sele) 1:35,6; 2. Gabriel Štefi (Št. Janž) 1:36,7; 3. Pšneider Hanzi (Št. Janž) 1:37,9.

Mladina in splošna skupina so vozili skupno progo.

Splošna skupina: 1. in najboljši dneva Oitzl Hanzi (Sele) 1:23,3; 2. Užnig Hermi (Sele) – lanski zmagovalac tega tekmovanja – 1:25,7. 3. Mošitz Vili (Št. Janž) 1:27,4.

(V splošno skupino so bili vključeni tudi juniorji, ki pri razglasitvi niso tvorili svoje skupine.)

Splošno zaporedje v konkurenci 28 tekmovalcev te vrste pa je sledeče: 1. Oitzl Hanzi (Sele); 2. Užnig Hermi (Sele); 3. Mošitz Vili (Št. Janž); 4. Gabriel Hanzek (Št. Janž); 5. Kropivnik Pepi (Atus-Bistrica); 6. Užnig Erih (Sele); 7. Lapuš Tomi (Št. Janž); 8. Traun Franc (TVN Rebreca); 9. Pristovnik Tomi (Sele); 10. Gabriel Štefi (Št. Janž); 11. Kropivnik Robert (Št. Janž); 12. ex aequo Pšneider Hanzi in Einspieler Pepi (oba Št. Janž); 14. Oraže Anton (Sele); 15. Roblek Tomi (Sele).

JANKO ZWITTER ZOPET MLADINSKI PRVAK KOROŠKE V NORDIJSKI DISCIPLINI

Leta sem slovi mladi slovenski smučar-ski skakalec, Zahomčan Janko Zwitter, kot najboljši naraščajni skakalec Koroške. Poleg velikih uspehov, ki jih je žel doma, se je priboril do odličnih umestitev celo že v inozemstvu.

Že kar v začetku letošnje sezone je dokazal svojo kvaliteto na raznih prireditvah v skakanju kot n. pr. na novi Venediger-skakalnici v Neukirchenu na Salzburškem, kjer je v hudi konkurenci med 52 skakalci iz Koroške, Predarlške, Tirolske, Štajerske in Salzburške dosegel izvrstno drugo mesto v svoji skupini.

Preteklo soboto si je, kot že lani, priboril naslov koroškega mladinskega prvaka v specialnem skoku in v nordijski kombinaciji (skok in tek na dolgo).

Jankov društveni prijatelj Jože Fuchs se je dokopal do tretjega mesta v specialnem skoku ter do zmage v kombinaciji v svoji skupini (mladina I).

vremenu, idealnih snežnih razmerah in odlični organizaciji brezhibno in brez večje nesreče. Nad 1,5 km dolgo progo s 350 m višinske razlike sta zakoličila z 32 vratici Kunčič Mirko in Einspieler Pepi. Nastopili so člani Slovenske gimnazije, UNIONA in Alpenvereina s Celovca, ATUS-Bistrica, TVN-Rebrece, DSG-Borovelj, DSG-Sel in športnega društva Št. Janž.

Najboljši čas dneva si je suvereno osvojil Oitzl, pred Užnigom (oba iz Sel); na vse je vozil tudi izvrstni selski smučar, Oraže Maks, ki je z držno vožnjo zaznamoval z več sekundami prednosti najboljši vmesni čas, a že skoraj uresničene sanje o zmagi so po težkem padcu v zadnji polovici proge »splavale po vodi«. Solidno je prevozil Pristovnik Tomi, brat slavnega Maksija, in z zmago v mladini presenetil številne gledalce iz Št. Janža in okolice. Do pravega dvoboja med Mešnikom (Št. Janž) in Ogrisom (Sele) pa je prišlo v skupini šolarjev, v katerem je za pičlo sekundo podlegel koroški DSG prvak šolarjev, Ogris Hubert. Odlično so vozila tudi šentjanška dekleta, izmed katerih je Weiß Zorka z umeštvitvijo na 2. mesto, zapustila najboljši vtis.

Slavnostna razglasitev zmagovalcev se je višila v gostilni pri Tischlerju. Najboljši dneva je sprejel iz rok šentjanškega društvenega predsednika, Gabriela Miheja, dragocen pokal, kakor tudi šentjanški društveni prvak, ki je bil kot lani ponovno spet Vili Mošitz; prvi in drugi iz vsake skupine so dobili plaketo, tretji pa listino. Posebej so bili nagrajeni s plaketami in listinami najboljši šentjanški smučarji, za katere je bila ta prireditev obenem društveno prvenstvo.

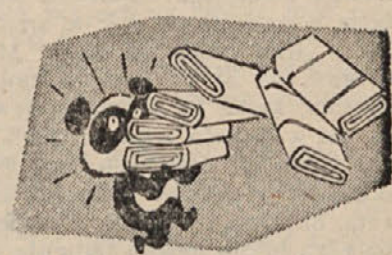

vom 26. 1. bis 9. 2. 1963

Baumwoll-Frottier-Badetücher, 100 x 150 cm	S 85.—	69.—
Baumwoll-Frottier-Waschhandschuhe, 120 x 120 cm	S 4.50, 3.50	2.50
Damen-Taschentücher, weiß S 3.20, farbig	S	3.10
Herren-Taschentücher, farbig S 4.65, kariert	S	3.05
Baumwoll-Tischtücher, bunt kariert, durchgewebt, 120 x 120 cm	S	32.80
Plastik-Tischtücher, transparent und bunt bedruckt, 115 x 140 cm	S 13.80	8.90
Polsterbezüge, GÖC-Hauswebe, 60x60 cm	S	17.90

GÖC-Prima-Webe, 80 cm breit	S 11.80	per Meter
GÖC-Hausbettuch, 150 cm breit	S 17.50	
Ia-Bettzeug, mehrfarbig, modern gemustert, 130 cm breit	S 19.80	
Vorhangstoff, bunt bedruckt, 120 cm breit 16.90, 80 cm breit	S 11.90	

Baumwoll-Geschirrtücher, rot- oder blaukariert, ca 54x54 cm	per Stück S 3.30
Baumwoll-Blauhandtücher, gesäumt, mit Schlingerl, ca. 44x90 cm, 1/2-Dutzend-Packung	S 6.50
Baumwoll-Krepp-Handtücher, bunt gemustert, gesäumt, mit Schlingerl, ca. 45x90 cm, 6 St. in Polypackung	S 8.90
Baumwoll-Frottier-Handtücher, in modernen, bunten Dessins, 50x90 cm S 19.80 40x70 cm	S 9.80

Bettfedern Bunter Hühnerpuf	per kg S 10.50
Polster, Größe 60x80 cm, rohfarbiges, federdichtes Inlett, gut gefüllt mit 1 1/4 kg Hühnerpuf	S 47.50
Tuchenten, Größe 130x190 cm, rohfarbiges, federdichtes Inlett, gefüllt mit 2 1/2 kg grauem Rumpf	S 298.—

Bett-Garnitur, 1 Tuchentbezug, 120 x 190 cm, 2 Polsterbezüge, 60 x 60 cm, bedruckter Bettköltsch, geblumt	per Garnitur S 117.—
---	----------------------

Deckenkappen-Schlüpf, GÖC-Hauswebe 130 x 185 cm	per Meter S 73.80
Bettücher, abgepaßt gesäumt, GÖC-Hausbettuch, 150 x 230 cm	S 43.80
Flanell-Bettücher, einfarbig, mit Bordüre, oder bunter Streif, 126 x 220 cm, in Polypackung	S 46.80 39.80

Reklame-Chiffon, 74 cm breit	S 8.50
GÖC-Hauswebe, 130 cm breit S 15.80, 80 cm breit	S 9.80

GÖC KAUFHAUS forum
KLÄGFENFURT, Bahnhofstrasse 37

HOKEJ NA LEDU sodi med najbolj hitre in dinamične ter prav zato tudi med najbolj naporne športe. Za uveljavitev in uspeh v tej igri je treba imeti maksimum telesne kondicije in duševne zbranosti. Če kje, tedaj je treba ravno v hokeju svoje moči trošiti racionalno in v pravem času ravnati z njimi kar najbolj gospodarsko. Igralca na ledu bremenijo razen fizična potrošnja tudi nezaslišna huda živčna paza; in ravno v kritičnih

situacijah, ko pride do osebnega obračunavanja, odloča moč volje in vstrajnost posameznika. Vrh tega nosi še težko opremo, in tako ni napak trdit, da zahteva hokej celega človeka, duševno in telesno konstitucijo, da se lahko uveljavi. Vse to daje hokejskemu športu na ledu pečat ene najhitrejših in ene najbolj moških iger, ki ima prav zato po vsem svetu mnogo pristašev in priteguje na tisoče gledalcev.

ZA FANTE:

Pravica do lepe ljubezni

Bog je vse stvari naredil deležne svoje ljubezni. Več vrst ljubezni jim je podelil. Najmočnejša med njimi je ljubezen med ženinom in nevesto, ki potem preide v ljubezen med možem in ženo.

Vzporedno s telesnim nagonom v človeku je stvarnik položil v njegovo dušo ljubezen in željo po ljubezni. Človek se pa sme tej ljubezni predati samo v soglasju z najplemenitejšo ljubeznijo.

V življenju je tako, da se na splošno moški in ženska poročita in gresta skupaj v življenje. Iz njune ljubezni nastanejo še nova bitja, njihovi otroci, ki bodo najbrž prevzeli njuno miselnost in dejavnost in ju nadomestili po smrti. Tudi ta nova bitja jima naskljujejo ljubezen in ljubezen od njihju tudi pričakujejo.

Ljubezen je skrivnostna sila, ki vleče osebo k osebi, ne da bi čakala na ukaz volje. Prava, pravno neoporečna ljubezen je eno najlepših človekovih doživetij. V njej se hoče vsoga dati drugi osebi, to osebo pa popolnoma dobiti v last. Z njo hoče postati eno...

Vzgojni pisatelj Schilgen lepo pravi: »Fant čuti, da potrebuje njegovo življenje nekega zunanjega dopolnila. Matnjaka mu bitja, sorodnega po duši in srcu, ki bi delilo z njim radost in žalost. Matnjaka mu družice, ki bi ga s svojo ljubeznivostjo osrečile, kadar bi se trudil vračati z dela in mu z ljubečo roko prignala skrbi, ko mu zasenečijo čelo. Šele ona bi prinesla skladnost v njegovo življenje; šele skupaj z njo bi postal cel človek. S svojim sončnim vplivom bi mu depšala življenje, ga tolažila v težkih urah in skrbela za hišo in domačijo.

In če se fantu dozdeva, da pozna tako bitje, da pozna dekle, ki bi mu mogla nuditi to, kar potrebuje, potem se je oklene z mislijo in srcem. Želja, z njenim življenjem združiti svoje lastno življenje, postane tako velika, da se iztrga iz družinskih vezi, zapusti očeta in mater ter se drži žene. Taka je božja volja.

Fant! Spoštovanje taki ljubezni!

Veliki in slavni glasbenik Mozart je pisal star 25 let nekemu svojemu prijatelju:

V sebi čutim isti glas narave kot vsak drug človek. Morda je ta glas še močnejši kot v kakem drugem, neoliknem, podivljanem človeku. Vendar se ne morem ravnati po vzgledu mnogih mladeničev moje starosti. Predvsem sem preveč veren, preveč ljubim svojega bližnjega, da bi si upal prevariti nedolžno bitje. Pa tudi zdravje mi je dragoceno, da bi ga tvegal zaradi kakih dvomljivih zvez. Pred Bogom lahko prisežem, da si do danes ne morem očitati nobenega prekrška proti čisti ljubezni.

Prelep vzgled! Tudi ti imaš pravico do ljubezni, toda samo do lepe, plemenite in nesebične ljubezni...

JANEZ JALEN:

16

CVETKOVA Cilka

Cilka se je še dolgo mudila v kuhinji, preden je šla v hlev. Živina je spokojno ležala in prežvekovala. V svinjaku je smrčal prašič, kateremu je bil namenjen nož še pred božičem. Kobila se je pa ozirala in stegovala glavo proti kadi. Zejna je bila. Poldrug skaf vode je popila in se koj začela pripravljati, da leže.

Tiger, ki je smuknil za Cilko skozi vrata, je ostal kar v hlevu. Zaril se je v listje. Cilka ga ni hotela izganjati. Počemu! Čuvaj tako ni bil prida. Lovca pa dober. Še enkrat je posvetila po živini in odšla. Zapahnila je večne duri in upihnila luč v kuhinji.

Z drobnim zvilkom sveče v roki se je počasi vpenjala od stopnice do stopnice. Tih in z zasenečeno lučjo je stopila v zgornjico. Viktor je že spal. Da ga ne predrami, je ugasnila svečo in se slekla kar v temi. Pokrižala se je in legla. Streslo jo je. Postelja je bila mrzla. V zgornjici pri Cvetku ni bilo nič peči.

Cilka se je prebudila. V poldremavici jo je najprej zaskrbelo kakor vsako jutro, če ni morda zaležala. Urno je segla po vžigalnicah, da posveti na uro, pa se je gredé spomnila, kaj je o Viktorju sinoči povedala teta. Potegnila je roko nazaj pod odejo.

Za mladino in prosveto**Kako misli mladina**

Nikdar še mladina ni bila tako izpostavljena tokovom časa, kakor v današnjih časih, ki se spreminjajo vse bolj hitro kot nekdanj. Naglica sprememb in povsem nova sredstva splošne izobrazbe postavljajo današnjo mladino v položaj, da živi pod popolnoma drugačnimi vplivi, kot je to bilo nekoč. To moremo ugotavljati že tam, kjer v zadnjih desetletjih niso doživeli revolucionarnih preobratov družabnega življenja. Mnogo bolj pa velja to še za mladino v de-

dniki sta najbolj oboževani Elizabeth Taylor ter Sofija Loren.

Tudi o veri je bila vprašana ta mladina. Polovica se jih je izjavilo, da je vera nepotrebna za življenje. Od ostalih pa so se mnogi izjavili jasno, da verujejo in živijo s Cerkvijo, dočim so ostali dali nejasne odgovore, iz katerih pa je razvidno, da jim vera ni prazna stvar. Vobče pa gledajo na smisel življenja pozitivno. Zlasti o družinskem življenju se je nad 60 odst. izrazilo,

Splošnost načel

Vodilne misli življenja ali NAČELA imajo SPLOŠEN ZNAČAJ. To pomeni, da so veljavna za vsakega človeka kot na primer: vsak človek mora spoštovati starše...

Če so ta načela izražena v obliki ukazov, so prav tako splošna in se obračajo na vse. Načelo: spoštuj starše, se ne obrača samo na tebe, temveč na vse; saj vsakemu govori: spoštuj starše!

želah, ki so šle skozi komunistično revolucijo in raste danes pod popolnoma drugačnimi okoliščinami.

Iz tega razloga je zanimiva anketa, ki jo je pred časom izvedel zagrebški tehnik »Globus« med 3000 mladimi ljudmi v starosti med 17. in 22. leti. Med vprašanimi je bilo 40 odst. akademikov, 37 odst. dijakov srednjih šol, ostali pa so bili iz vrst delavstva.

Glavno vprašanje je bilo, kakšne so skrbi in želje današnje mladine, preden bo vstopila v samostojno življenje. Polovica te mladine je včlanjenih v državno organizacijo Narodne omladine, kjer se vzgajajo v komunističnem duhu. Na vprašanje, če se bodo posvetili političnemu življenju, se je za to izjavilo le skromnih 5 odst., kar pomeni, da je zanimanje za politična vprašanja med mladino zelo majhno. Tudi sodelovanja v organizaciji se udeležuje le ena tretjina, dočim so ostali do življenja v Omladinski organizaciji brezbržni.

Na vprašanje, zakaj hodi mladina v šolo, je 54 odst. odgovorilo, da bi tako lahko dosegli »donosnejši poklic«, 20 odst. pa zato, ker so k temu »prisiljeni«. Zanimanja za kulturo in umetnost se med to mladino sorazmerno malo; za abstraktno umetnost se zanima le 26 odst. Več je med mladino volje do domače in svetovne literature; med svetovnimi pisatelji ji ugaja najbolj pred leti umrlj Hemingway. Tudi za filmsko umetnost je več razumevanja in med zvez-

četudi bi kdo zatrjeval, da se drži »svojih« načel, je to le navidezno. Nekdo je rekel, da je »njegov« načelo: jaz sem človek. A tudi tu je jasno, da je to »njegov« načelo nekaj splošnega in hoče povedati, človek, bodi človek ali ravnaj vedno po človeško in tako, kakor je v skladu s človeško častjo in dostojanstvom!

Na splošno torej lahko rečemo, da so načela neke splošne vodilne misli ali smernice za življenje.

da ga ljubi in da je njihov glavni smoter ustanovitev lastne družine.

Zanimiva je tudi sodba, katero so vprašani izrekli o samem sebi, to je o današnji mladini vobče. Na splošno so izjavili, da se današnja mladinaraje zabava kot pa resno dela in se pripravlja na življenje. 47 odst. je odgovorilo, da »mlada generacija nima idealov«. Med mladino je vse preveč nezadovoljstva (40 odst.) in 20 odst. trdi, da je temu krivo pomanjkanje denarja.

Kako bi pa bilo, če bi tudi pri nas izvedli podobno mladinsko anketo. Morda bi tudi mi začudeno gledali in bi nas marsikak odgovor presenetil ali razočaral...

ZA DOBRO VOLJO**Optimisti in pesimisti**

Angleški turist, ki se je vrnil iz vzhodnega Berlina, pripoveduje:

»Tudi v vzhodnem Berlinu so optimisti in pesimisti.«

»Kako si jih razlikoval?«

»O, prav lahko! Optimisti se učijo angleščine, pesimisti pa kitajščine.«

Nezadovoljen sinko

»Mama,« se je pritoževal srednji od treh bratcev, »jaz nočem več biti drugi, ker sem vedno kriv.«

»Kako to?« se čudi mati.

»Da! Ker ti rečeš: »Starejša dva sta kriva, ali pa, Mlajša dva sta to naredila!« sem jaz vedno zavrven.«

Viktorjeve kobile pa ni nikoli prav mogla. Kadar je vozila z njo, je le prerada rabila bič. Zavedala se je celo, da grdo ravna, da je žival nedolžna, pa se le ni mogla premagati.

Zaspali ni mislila več, zamežala je pa vendar.

Tema se ji je spremenila v brezkončno, temnozeleno planjavo, vso posuto z glavčastimi rdečimi cveti. In od daleč, da ga je komaj spoznala, je prihajal Janez. Kosa se mu je svetila na rami in z roko ji je mahal v pozdrav.

Cilka se je zavedela, da gleda pred seboj brezmejno polje cvetoče detelje. Živo se je spomnila poletnega jutra v Mladem lesu. Dve leti in pol je od takrat. Janez jo je prestrašil z zajčkom, ki mu ga je koj na jesen Viktor ustrelil. Domov gredé sta bila ona in Janez trdno prepričana, da bosta kdaj še mož in žena. Saj je celo oče namigaval, da spadata skupaj.

Tako lepah ur v življenju Cilka kar nič ni užila.

Ni dosti manjkalo, da ne leži sedaj Janez poleg nje namesto Viktorja.

»Janez!«

Misli so ji ušle na taka pota, da jih je morala kar resno zavrniti. Nič kaj rade niso poslušale.

Miš pod omaro je utihnila. Začutila je, da trka dan na okno. Umaknila se je v temo k počitku.

»In samo zavoljo kratke zaverovanosti

Iz filmskega sveta**Avstrijska televizija v razmahu**

Na kulturnem poslanstvu filma in televizije zgledno sodeluje v Avstriji cerkevna in državna oblast. To moremo ugotavljati pri akciji »Za dober film«, kjer zaznamujemo zadnji lep uspeh tega prizadevanja, ko je po prošnjah centralnega odbora »Dobrega filma« in po vzgledu nekaterih pokrajinskih vlad bila za filme, ki imajo najboljšo oceno, taksa s strani finančne uprave pred kratkim črtana.

Pa tudi televizija je zadnji čas v Avstriji nastopila novo pot. Pod okriljem zveznega predsednika dr. A. Schärfa in dunajskega kardinala dr. Königa se je vodstvo svetovnega Kulturnega programa sporazumelo z avstrijsko televizijo za sodelovanje. Pod geslom »Kultura prinaša sadove« bodo izdelali kulturne programe za široke plasti ljudstva iz vseh področij znanosti. Pri tem bi naj sodelovali najboljši strokovnjaki in tudi inozemske televizijske postaje bi naj bile povabljene k sodelovanju. Programi bodo vsebinsko enotno obdelani in bodo trajali na filmskem traku pribl. 15 minut.

„Štirje dnevi v Neaplju“

Tako se imenuje film, ki so ga prav tako izdelali v Italiji pod režijo Nanni Loya in prikazuje odporniško gibanje v Neaplju v dnevih od 28. septembra do 1. oktobra 1943. Film bi naj bil nekakšen slavošpev neapeljskemu ljudstvu, ki je v tistih dneh še posebno občutilo težo zasedbe po nemški vojski. Glavni junak v filmu je neapeljsko ljudstvo, ki je takrat pokazalo izredno junaštvo in se uprlo tiraniji tuje okupacije v upanju, da tako reši sebe in mesto.

Film zelo posrečeno prikazuje grozoto in stisko tistih dni in brez vsakih pretiravanj opisuje tragične epizode, kot so one, ko matere v dveh mrtvih mladeničih iščejo svoje pogrešane sinove ali ko si matere odtrgajo od hrane, da nasitijo izstradane otroke.

Film je bil v Italiji zelo ugodno sprejet in je tudi v poslanski zbornici v Rimu doživel pravi aplavz. Vse drugače pa so ga sprejeli v Nemčiji, kjer niso prav nič zadovoljni, da prikazuje ta film nasilstva, ki so jih nacisti zagrešili nad neoboroženim svobodoljubnim neapeljskim ljudstvom. Nemška filmska kritika skuša oporekati verodostojnost v filmu prikazanih dogodkov in podcenjevati junaštva italijanskega odporniškega gibanja.

Uspeh filma „Barabbas“

Kot smo že pred časom poročali, spada barvni film »Barabbas« med moderne velefilme. Sodelujejo pri njem največji umetniki (Quinn, Gassman, Palance, Mangano). Na Japonskem še doslej noben film ni imel tolikšnega uspeha.

Skromna hči

Hči materi: »Karel je zares dober mož. Kar koli si želim, vse mi ustreže.« Mati pa: »Hčerka moja, to je samo dokaz, da si vedno premalo želiš...«

pri stogu se nama je z Janezom obrnilo narobe.

Cilka je tako živo občutila stisko zagaženega življenja, da bi najrajši glasno zakričala, pa se še premakniti ni upala, da ne bi zbudila moža: »Da bi se Lisa ne bila našla spartjone detelje!«

V hlevu je zateglo zapel petelin. Glasno so se odprla vrata iz hiše v vežo. Kakor bi hotele zbuditi vse, kar je živega v hiši, so nejevoljno zaropotale očetove cokle čez prag.

Cilka je vstala. Obblekla se je kar v temi in samo na pol. V samih nogavicah je prtipala do vrat in jih tiho odprla. Prepričana, da je neslišno odšla, je prežgodaj spustila kljuko iz roke. Kakor bi bevsknul pes, je udarilo železo ob železo.

Cilka je za hip postala in prisluhnila nazaj v zgornjico. Postelja je zajejala, Viktor se je zbudil. Cilki je bilo, kakor bi jo bil kdo zalotil pri nepoštenem delu. Pa se je hitro pomirila: »Če ugane, kaj mislim, pa naj ve.« Nič več se ni potajevala. Nataknila je copate in glasno odšla buditi Minco.

Viktor se je predramil in posvetil na uro.

»Pozno je že. Za na Rudno polje prepozno. Nalašč me je pustila, da začim.« je bil nejevoljen na ženo, namesto da bi se bil pokrižal.

»Nič ne dé. Posebnega opravka na Rudnem polju nimam. Butare in nekaj domačih drv zvožim danes. Delal se pa bom,

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

I. V.:

Greh deda Ivana

(Prosto po bolgarski pravljici)

Zgodnjega jutra se je ustavil pred železnimi nebeškimi vrati ded Ivan, vaščan in odbornik iz Raževa.

Težka železna vrata so se nekoliko odprla. Pokazala se je glava ključarja svetega Petra.

»Kdo trka?»

»Ded Ivan, vaščan in odbornik iz Raževa.«

»Po kaj si prišel?»

»Pravičen sem. Končala so se moja leta na zemlji. Naveličal sem se vsega, posebno pa skrbeti za svojo vas in delati ljudem dobro. Prišel sem, da si odpočijem pod kakšnim rajskim drevesom in uživam nebeško lepoto.«

Sveti Peter je snel nebeško tehtnico z žeblija, kjer je visela.

»Tako pogledam, ded Ivan. Ti razlagaj in naštevaj svoja dobra dela, kakor veš in znaš. Tehnica bo točno pokazala. Na levo stran tehtnice, glej, položim tvoj greh. Majhna kapljica je to, kajne? Na desno pa polagaj ti svoja dobra dela. Ako bodo težja in dvignejo greh, potem pojdeš v raj.«

Ded Ivan se je popraskal za ušesi in začel naštevati:

»Najprej, sveti Peter, vržem na tehtnico studenec, ki sem ga izkopal na koncu vasi v korist in zdravje vaščanov. Voda je čista kakor solze. Vsa vas hodi k temu studencu po vodo.«

»Premalo je,« je rekel sveti Peter.

»Če je premalo, dodam še veliki zidani most. Zgraditi sem ga dal čez reko, da ljudje lahko hodijo na drugi breg. Tisoč zlatnikov me je stal. Ali je še zmeraj premalo?»

»Se zmeraj, ded Ivan. Tvoj greh je, kakor vidiš, veliko težji.«

»Kako je to mogoče, božji ključar,« je rekel ded Ivan in se zamislil. Nato je vrgel na tehtnico novo cerkev.

»Ali si jo že videl?»

»Se ne,« je odgovoril sveti Peter.

»Poglej skozi oblake... Kaj ni lepa? Vidiš, kako se beli tam sredi vasi. Visoko nad vrhovi najvišjih orehov je križ. Sedem let sem delal. Koliko noči sem prebedel zaradi te cerkve, se ne da niti dopovedati. Ampak ni mi žal. Vse, kar sem delal, sem delal za svojo dušo.«

Sveti Peter je vzdignil tehtnico. Desna skodelica je švignila kvišku, leva pa, na kateri je ležal greh, se je znižala do tih.

»Povej mi, sveti Peter, kakšen je moj greh?»

»Težak je!«

»Kako more biti tako majhna kapljica težja od studenca, mosta in cerkve?»

»Lahko,« je odgovoril sveti Peter. »Le poglej, tehtnica je pravična, ne takšna, kakršno rabijo doli na zemlji. Točna je in pravična. Tvoj greh, četudi na videz majhna kapljica, je težji od studenca, mosta in cerkve.«

»Ali mi lahko poveš, kakšen je ta greh, ki je na videz kakor kaplja, a je tako težak?»

Sveti Peter je dejal:

»Ali se spominjaš tistega dne, ko si dovršil zidani most?»

»Spominjam se,« je rekel ded Ivan. »Mnogo ljudi je prišlo iz deveterih vasi, da bi se poveselili in videli most.«

»Da, mnogo ljudi je prišlo, zakaj res lep je bil tisti most. Veliko vina se je iztočilo, kdo bi meril. Mnogo dobrih jedi se je pojedlo, kdo bi tehtal. Spominjaš se, ded Ivan?»

»Spominjam se,« je rekel ded Ivan. »Daroval sem, da bi pohvalil svojo dušo.«

»Poleg mostu je sedel v prahu lačen slepec. Se spominjaš? Iztezal je roke, da bi se ga usmili, ker je bil lačen. Suhe ustni-
raj.«

Jokajočemu otroku

Dete, tiho bodi, nikar ne jokaj sredi ceste! Nikar ne jokaj, zakaj glej, doma te čaka mamica v skrbih in z ljubeznijo.

Topli so te, zato jokaj? In naj te so, nikar ne jokaj, zakaj glej, doma te čaka mamica.

Če so bili udarci boleči, božajoča bo njena roka, ki ti pogladi kodre s čela in ti poboža breskvino ličice.

Še kričijo za teboj, še te zmerjajo, ko že beže, ki so te topli? Naj! Le nikar ne jokaj, zakaj glej, doma te čaka mamica. Če te bole kričečih tovarišev besede, kakor bi lučali kamenje vate, beseda tvoje mamice je dobra, mehka in sladka. V enem trenutku bo pregnala iz srca trpke spomine na vse grde psovke.

Tiho bodi, dete, nikar ne jokaj. Glej na pragu stoji tvoja mamica in te čaka. Z roko si senči oči, da bi videla dalje in razločneje. Njene oči in vse njene misli so eno samo vprašanje, eno samo pričakovanje: »Kje hodi danes tako dolgo naš Janko?»

Kadar prideš po cesti proti domači hiši, topleje nego žarek sonca v čašico cvetlice ti bo posijal v srce žar njenih ljubečih oči.

Nikar ne jokaj, hti, ker mamica čaka na

ce so mu nekaj šepetale. Besed ni bilo slišati, zakaj preveč je bil lačen. Se spominjaš?»

Ded Ivan je gledal in mislil:

»Zdi se mi, ne vem pa natanko, ali je bilo to tistikrat.«

»Pri nas je zapisano, da je bilo tistikrat, ded Ivan. Imamo dobre in vestne zapisovalce. Kaj si storil, ko je iztezal tisti slepec roke k tebi?»

Ded Ivan je zopet mislil. Zmajal je z glavo:

»Nič. Nič nisem storil.«

»O pač. Pozabil si že. Doli na zemlji radi pozabljate take malenkosti, ki so pa na naši tehtnici zelo težke. Ko si šel mimo njega in videl njegove iztegnjene roke, se nisi dotaknil svoje denarnice. Nisi natočil vina, ki je teklo, nisi odrezal od pogač, ki jih je bilo tam v izobilju. Pač pa si se sklonil, pobral kamenček, ga položil slepcu v iztegnjeno dlan in rekel:

— Na. Iz tega je zgrajen most.

Slepec je potipal kamen, a ni rekel besede. Samo iz desnega očesa mu je kanila solza in se zablistala v soncu. Ali vidiš tisto solzo? Glej, položil sem jo na tehtnico. Kapljica samo, ali težja je od tvojega studenca, od zidanega mostu in lepe cerkve.«

Ded Ivan je povetil glavo, se obrnil in odšel nazaj na zemljo delat pokoro.

pragu. Vso žalost in vso bridkost pozabiš ob njej...

Se že smehljaš, otrok moj mali? Resnično, tisočkrat lepši od razdraženega joka je tvoj dasi še otožni smehljaj.

Daj, pogovoriva se malo, otrok moj, da ti morem še gledati v oči, da si morem še ogrevati srce ob tvojem smehljaju.

Povej mi, mali moj, kaj imaš doma lepega, kdo vse te pričakuje doma?

Sabljica, vojaška čepica? Se mi je zdelo, da si junak. Takšni kakor ti so vsi junaki.

Pa bi jokaj? Kaj bi pa rekla sabljica, ki jo sme vzeti v roke le pravi junak? Kaj pa vojaška čepica? Še z glave bi ti padla, češ: »Kaj bi na glavi junaka-zajčka, ki se cmeri in joka?»

Ali si videl vojake-junake, ko so šli skozi vas, šli v boj in v smrt? Pa so jokali? In ko so ranjeni, brez roke, brez noge, z le-seno nogo, prihajali nazaj — ali so jokali, kaj?

Ti bi pa jokaj? —

Kaj še imaš doma, kdo te še čaka?

Sestrici? — Dve? — Manjši, večji? — Ena mlajša, ena starejša? — Ali mar starejša tudi vsak dan joka? Pa se ne bi smejala, če bi jokaj njen bratec, junak Janko, ki nosi vojaško čepico in suče bridko sabljico?

Zagledal je pred seboj togoten očetov obraz. Tik očeta pa je stala Cilka in si trmasto grizla ustnice. Sprevidel je, da bi prodaje ne mogel izpeljati.

V kuhinji je oče molil očenaš po jedi, pa tako trdo, kakor bi s pestjo tolkel po mizi. Prisluhnil je, če bo kaj naravnost pogodrnjal. Pa ni nič. Molč je odšel na skedenj.

Cilka je ukazala Minci, naj gre k Robarju. Po kaj, pa Viktor ni razumel.

Na hruški pod oknom je zakrakala vrana. Viktor je vstal.

Trdno namenjen, da se bo prepiru ognil, je Viktor naletel pred hlevom na očeta. Nekako opravičujoč se, ga je nagovoril: »Dolgo sem potegnil danes, kajne?»

»Gospodar sam najbolje ve, do kdaj mu nese ležati.«

Viktor je že odprl usta, da bi odsekal nazaj, pa je stopila Cilka na prag.

»Domača drva in butare sem namenil danes voziti,« se je Viktor na pol premagal, na pol pa potajil.

»Je kar potrebno. Saj kmalu ne bo s čim kuriti.«

»Tako na koncu pa tudi nismo,« se je oglasila Cilka, ki je nalašč za to prišla na dvor, da bi se oče in mož ne sporekla.

»Če je pa tako... Ti sama boš najbolje vedela. Saj ti kuriš, ne jaz,« je oče popravljal preostro besedo. Da bi ne bil on vzrok novemu nesporazumu v hiši, se je ponudil Viktorju, da mu gre pomagat nakladat. Ne-

Mirko:

Terezija Neumann

(Nadaljevanje in konec)

6. Vsi izločki telesa se morajo preiskati. 7. Stalno se mora meriti vročina, delovanje srca ter krvni pritisk.

8. Kni se mora vsaj enkrat na teden preiskati.

9. O krvi, ki teče ob petkih iz ram, se morajo napraviti posnetki.

11. Ob petkih porabljene obveze se morajo oddati in raziskati.

12. Sestre naj pazijo kakšno je njeno obnašanje do svojcev, sosedov in drugih.

13. Pri vseh dvomljivih kretanjih naj se takoj pokliče zdravnik.

To je bilo dobesedno določilo za preiskavo, izdelano od prof. Ewalda. Sestre so prisegle, da bodo vse do pike natančno zapisovale in opazovale. Zapisovale so vsako njeno kretanje in vsako besedo. Pri vsem tem pa Terezija ni izgubila na teži telesa. Nazadnje je prof. Ewald izjavil, da je T. vsak dan zaužila samo eno osminko hostije. To se pravi skupno tri hostije med celo preiskavo. Vsi ti zapiski so shranjeni v originalu na škofijem ordinariatu v Regensburgu. Te zapiske je že mnogo znanstvenikov preštudiralo.

O raziskavi, ki je trajala dva tedna, so časopisi veliko pisali. Nek komunistični časopis je priobčil članek, v katerem blati te dogodke kot neresnične. Razen tega pa izjavlja pod navedbo priče, da je Terezija porodila hčerko in da so to drugi zamolčali. Navaja celo datum in kraj rojstva. Pozneje se je izkazalo, da je ta priča neresnična in da niti ni pravo njeno ime, ampak da je izmišljena. Urad v Bambergu, kjer bi se moralo izvršiti rojstvo hčerke, je izpričal, da med tem časom ni bilo zapisanih nobenih rojstev. Tako se je ta dopis izkazal kot neresničen.

Takšnim in podobnim raziskovanjem se je morala Terezija podvreči. Mnogi so se spreobrnili in prestopili v katoliško Cerkev. Tisti pa, ki so bili mlačni, so postali goreči kristjani.

In manjša? Stiri leta ji je? Ta rada joka? A kdaj se ti zdi lepša, kadar joka ali kadar se smeji? — Kadar se smeji, praviš? Sem si mislil. — A kadar joka, ji praviš šale, ji kažeš, kako leti ptica pod nebom, kako si briše smrček veverica, na veji sedeča, kako smešno skaklja zajček po obronku hriba doli. In sestra se zasmije sredi solz, in ti se smejiš z njo.

Kaj ne, kako lepo, kadar se smejita obal

Koga še imaš doma, kdo te še čaka? — Mamica? — Glej, mamico imaš doma, pa bi jokaj?

Ne, nel Smej se, vriskaj in poj!

Kadar matere ne boš več imel, tedaj jokaj, otrok moj...

kakor da sem se že včeraj namenil postoriti te opravke.«

Negilno je ležal v postelji in lovil glaso-ve. Cilka je pristavljala zajtrk, Minca se je umivala, oče je pa že opravljal kobilo: »Prav! Potemtakem se meni še nič ne mudi.«

Nerodno mu je bilo kakor že davno ne. Res se je sinoči pogajal za les, pa je bilo pijače zmeraj več in je tudi njega speljala od kupčije v norčije. Kako pa Tinka tudi znal Z vsakim je prijazna in nikoli ji ne zmanjka besede.

Fantje so si izmislili in začeli peti:

»Tinka, Tinka pod goró,
kdor jo ujame, tega bo.«

Kar samo od sebe je prišlo, da so začeli Tinko tudi loviti. Viktor se ni mogel spomniti, kdaj ga je potegnil s seboj razposajeni vršč. In njemu, prav njemu in nalašč njemu se je pustila Tinka skoraj vselej ujeti. In vsakokrat sta se vpričo vseh poljubila. Tako so se bili pač domenili, če zve Cilka! »Jo že kako zavrnem, če bo sitna. Tudi ona ni bila pred poroko svetnica, čeprav se sedaj z Bajtnikovim vpričo ljudi komaj še hočeta poznati.«

Kakor bi se bil skril pod posteljo sam škrat, je zaskočil Viktor iz mehke permate blazine očitke. Za vse njegove nerodnosti je škrat vedel. Še prav posebno pa je pregreval tisto njegovo zaletelost med vojsko, ki mu je bila prizadejala toliko skrbi in ga spravila celó v bolnico: »Ah, za fanta so te reči vse drugačne kakor za dekle,« je sku-

šal odgovoriti samega sebe, pa si ni mogel nič kaj trdno verjeti.

»Kar potrpi, če ti ni prav. Kaj pa si silil za Cilko,« je nov očitek zavračal njegov zagovor.

Viktor si je moral priznati, da ni prav ravnal. Res je. Predvsem mu je bilo za Cilkin domaćijo. Seveda za Cilko tudi. Saj je malo takih brhklih deklet, kakor je bila ona. Zna pa biti tako samosvoja kakor menda nobena druga ne. Kajpak! Neprevidno je bilo, ko ji je koj prvi teden po-očital Bajtnikovega Janeza. Kako je zrasla! Če ni res, mu ne bo nikoli čisto odpustila in Janeza nikoli pozabila.

Skoz okno je pogledal prvi svit poznega dneva. Cilka je klicala očeta in Minco k zajtrku.

»Otroci bi zravnali nasprotja, pa jih ni in upanja je zmerom manj. Saj človek ne ve, za koga naj se prav za prav ubija.«

Viktor se je obrnil in sklenil, da še malo poleži.

Ne. Sedaj bi več ne silil v hribe, tudi za Cilko ne več, je spet povzel svoje prejšnje misli. V dolini bi poskusil priti do domaćije. Ali bi kaj kupil ali bi pa kar znova zidal. In če bi dobil kako takó podjetno kakor je Tinka... Ona doma pri gostih, on sam pa za lesom. Kar sam bi letel denar skupaj.

»Sicer pa... Saj sem pri Cvetku sedaj jaz gospodar. Če bi prodal in se preselil kam v ravnino?»

umno se mu je pa zdelo, da Cilka možu tako odneha. Viktor nikakor ni maral sprejeti očetove pomoči, kakor bi bil uganil njegovo misel.

Cilki se je posrečilo, da je zabranila prepir. Že je hotela oditi spet po opravkih, pa je prišla Minca, dvignila obe roki hkrati in v eni sami sapi hotela pripovedati: »Pri Robarju so kupili dvojčici. Eni bo ime Minca, eni pa Cilka in bosta imeli kar zapovrstjo god. Minca na praznik Marijinega darovanja, na svoj rojstni dan, Cilka pa naslednji dan. In ti boš obema botra. Pa prav na svoj god!»

»Res?» se je razveselila Cilka.

»Prav zares,« je prikimala Minca. Pa je že gledala Cilko, kakor je imela navado pogledati kot otrok, kadar si je hotela kaj posebnega izprositi: »Cilka! Še ti kupi tako majhno deklico!»

»Kaj pa govoriš!« je Cilka zavrnila Minco.

»No, ali pa fantka. Prav tako rada ga bom pestovala.« Minca je prišla svojo omoženo sestro za roko.

Oče je prisiljeno zakašljaj, Viktor je pa glasno rožljaj z verigo. Cilka je dobro razumela, kaj hočeta povedati. Minca pa ni nič posebnega slišala, Cilki je bilo nerodno. Že dolgo ne tako.

»Vroča si. Prehladila se boš. Pójdiva brž v kuhinjo.« Cilka je odpeljala Minco, ko da je njen otrok.

(Dalje prihodnjič)

Gospodarji pozor!

V četrtek, dne 7. februarja 1963 Vam je svetnik kmetijske zbornice g. Mirko Kušmer od 10. do 12. ure dopoldne v pisarni Kmečke gospodarske zveze v Mohorjevi hiši na razpolago. Zglasite se pri njem v Vaših gospodarskih zadevah!

Osrednja pisarna KGZ

Šport**HOKEJ NA LEDU**

IEV — avstrijski prvak 1963

Celovski atletiki, ki so v soboto v lepi igri premagali branilca tega naslova, WEV, z rezultatom 4:3, so veliko pripomogli k temu, da si je innsbruško hokejsko moštvo (IEV) osvojil naslov avstrijskega prvaka 1963.

Nadaljnji izidi:

VSV — WSV 0 : 6 (0:6, 0:0, 0:0)

Zell a. See — IEV 1 : 7 (0:1, 1:4, 0:2)

KOŠARKA

Odlična zmaga slov. gimnazije 45:32
nad reprezentanco nemške humanistične gimnazije

S precejšno razliko 45:32 košev je 21. 1. v prijateljski igri, ki jo je spretno vodil prof. Baumgartner, moštvo slovenske realne gimnazije in gimnazije za Slovence v telovadnici Eggermanove gimn. premagalo tamkajšnje elito osmih razredov. Borbeno in tehnično dobri slovenski igralci se v prvi polovici igre (18:14 za Humanistično gimn.) niso prav znašli in zato je bila igra prva precej izenačena, kar je pripisovati tudi začetni nervoznosti. A kar po odmoru so prevzeli iniciativo gosti (namreč naši) in z učinkovitimi zadetki Malleja (je dosegel 20 košov) in Kropivnika R. (19) se je srečanje odločilo po krasni kombinaciji in

njuni prodorni moči v prid Slovenske gimnazije. Odlične napadalne akcije Slovencev so prednjačile docela v bliskovitosti, tako da nasprotniki ni mogel — posebno proti finišu — priti do veljave.

Izmed slovenskih igralcev (Malle Anton 8. r., Kropivnik Robert 7. r., Milka Bogotaj 8. r., Mohar Manfred 7. r., Kropivnik Tini 7. r., Arbeitstein Lojz 7. r. in Gröblacher Franci 6. r.) imata največ zaslug za to uspešno zmago poleg Malleja in Kropivnika R. tudi taktično spretna igralec Bogotaj in mladi Gröblacher. Tehnično dober igralec Arbeitstein pa se bo moral odvaditi streljanja iz daljave in polagati važnost bolj na precizno podajanje, kot na samostojne prodore, kar se deloma tiče tudi drugih.

Filmska scena

Borovlje. — Sobota, 2. 2.: Die drei Musketiere (1. Teil) (III). — Pustolovska zgodba iz kraljevskega dvora francoskega kralja Ludviga XIII. — Nedelja, 3. 2.: Die drei Musketiere (2. Teil) (IVa). — Nadaljevanje 1. dela, moralni zadržki! — Torek, 3. 2.: Rio Grande (III). — Družinski konflikt za časa indijanskih bojev v mehiškem obmejnem ozemlju. — Četrtek, 7. 2.: Aufstand der Tscherkessen (III). — Zgodovinski pustolovski film.

Dobrla ves. — Sobota, 2. in nedelja, 3. 2.: Saison in Salzburg (IIa). — Muzikalična veseliga.

Bistrica v Rožu. — Sobota, 2. 2.: Urlaubsschein nach Paris (IV). — Doživljaji korporala, ki je preživel svoj dopust v Parizu. — Nedelja, 3. 2.: Julia, du bist zauberhaft (IVb). — Starejša filmska igralka prelomi svoj zakon in začne ljubezensko razmerje z 20 let mlajšim moškim. Za odrasle z resnim premišelkom. — Sreda, 6. 2.: Dracula (V). — Grozljiva zgodba iz Anglije, ki jo odsvetujemo.

F.R.C. Möbel

Schon um 690.—
ein Schlafzimmer?

Natürlich — wenn Sie diesen Betrag anzahlen, liefern wir Ihnen das begehrte 7teilige F.R.C.-Schlafzimmer „BOZEN“ kostenlos ins Haus.

Es besteht aus 2 Kästen, 2 Betten, 2 Nachtkästchen und 1 Psyche und ist in Birke-Macoree furniert. Außerdem stellen wir Ihnen dieses Schlafzimmer gratis auf.

Lassen Sie sich in unseren Kärntner F.R.C.-Möbelhäusern mehr darüber sagen!

Diese ANSCHAFFUNGSERLEICHTERUNG wird nur bis 15. Februar gewährt!

F.R.C.-MÖBELFABRIK VILLACH

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Petek, 1. februar, ob 19,30: Der fidele Bauer (krstna predstava). — Sobota, 2. februar, ob 15,00: Treffpunkt Magie; igra Charly Trebusch, prvi avstrijski čarovnik; posebno primerna predstava za mladino vse starosti. Znižane vstopne cene. Isti dan ob 19,30: Ein Maskenball. — Nedelja, 3. februar, ob 15,00: Der Zarewitsch. — Torek, 5. februar, ob 19,30: Carmen. — Sreda, 6. februar, ob 19,30: Der fidele Bauer. — Četrtek, 7. februar, ob 19,30: Minna von Barnhelm (zadnjičkrat). — Petek, 8. februar, ob 19,30: Jenufa (krstna predstava). — Sobota, 9. februar, ob 19,30: Der fidele Bauer. — Nedelja, 10. februar, ob 15,00: Ein Maskenball. — Za vse predstave prosta prodaja vstopnic.

MALI OGLASI

Vsi k SATTLER, Heuplatz, Klagenfurt-Celovec:

Moške flanelaste srajce	S 39.—
Otroške flanelaste srajce	S 29.—
Svilene prešite jopice	S 139.—
Zenski puloverji iz čiste volne	S 68.—
Otroški anorak	S 95.—

IZREDNO NIZKE CENE

pri zimski razprodaji

BLAGO — PERILO

po najugodnejših cenah

L. Maier

Klagenfurt-Celovec Alter Platz 35

Najnovejše kmetijske stroje, štedilnike, pralne stroje, gospodinjske potreščine

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

KLagenfurt, Paulitschgasse (Prosenhof)

Proti mrazu topla volna! Tudi puloverje in jopice dobite zelo ugodno v WOLL- u. STRICKBAR, Klagenfurt-Celovec (nasproti kapucinske cerkve).

Revma-volna zanesljivo pomaga. Volna sedaj ugodno naprodaj v WOLL- und STRICKBAR, Klagenfurt-Celovec (nasproti kapucinske cerkve).

Hito in lepo lahko plotete sami s Passap-pletilnim aparatom. Naprodaj pri WOLL- und STRICKBAR, Klagenfurt-Celovec (zraven kapucinske cerkve).

Iščemo za Celovec gospodično za gospodinjstvo in nego otrok. — Ponudbe na upravo lista.

Sneller-Große

Vse mesto govori o naši razprodaji in o belih tednih!

KLagenfurt ALTER PLATZ

Erst schauen — dann kaufen!

WINTER-SCHLUSS-VERKAUF BEI SAMONIG

Erst schauen — dann kaufen!

WEISSE WOCHEN BEI SAMONIG

Unsere Schaufenster zeigen beste Qualitäten zu niedrigsten Preisen!

...am besten gleich zu SAMONIG

Villach am Samonig-Eck